

รายงานดัชนีชี้วัดคุณภาพชีวิตแรงงานนอกระบบ
กลุ่มอาชีพขายของเก่า
จากการสำรวจข้อมูลแรงงานนอกระบบ ปี 2564

กระทรวงแรงงาน
สำนักงานปลัดกระทรวง

รายงานผลการจัดทำดัชนีชี้วัดคุณภาพชีวิตแรงงานนอกระบบ
กลุ่มอาชีพขายของเก่า
จากการสำรวจข้อมูลแรงงานนอกระบบ ปี 2564

ปีที่พิมพ์ 2565

ครั้งที่พิมพ์ 1

จัดทำโดย กระทรวงแรงงาน

สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน

กองเศรษฐกิจการแรงงาน

โทรศัพท์ 0 2232 1380

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ : labourecon.nss@mol.mail.go.th

ISBN (e-book) : 978-616-555-224-0

ดัชนีชี้วัดคุณภาพชีวิตแรงงานนอกระบบกลุ่มอาชีพขายของเก่า

จากการสำรวจข้อมูลแรงงานนอกระบบ ปี 2564

ดัชนีชี้วัดคุณภาพชีวิตรวมทุกด้าน 53.02 คะแนน

ดัชนีชี้วัดคุณภาพชีวิต
แต่ละด้าน (คะแนน)

1 ด้านสภาพแวดล้อม (56.11)
(ที่อยู่อาศัย, น้ำประปา, ไฟฟ้า, ขยะ, มลพิษ, ถนน ฯลฯ)

2 ด้านสังคม (56.07)
(สภาพความเป็นอยู่ ปัญหาในที่ทำงาน ฯลฯ)

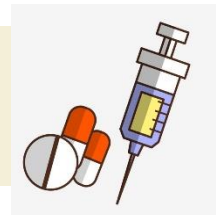
3 ด้านความพร้อม (55.52)
(การใช้ภาษา, อินเทอร์เน็ต, ทักษะอาชีพ ฯลฯ)

4 ด้านเศรษฐกิจ (55.15)
(รายได้, คนร่วมใช้จ่าย, ภาระหนี้สิน ฯลฯ)

5 ด้านสุขภาพ (54.54)
(สภาพร่างกาย, โรคประจำตัว, ปัญหาสุขภาพ ฯลฯ)

6 ด้านอื่นๆ (54.51)
(เวลาว่างกับเวลาส่วนตัว, ความสำเร็จในชีวิต, การเป็นที่ยอมรับ ฯลฯ)

7 ด้านความปลอดภัย (51.50)
(การบาดเจ็บ, ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ฯลฯ)

8 ด้านการทำงาน (51.29)
(ระยะเวลาทำงาน, ปัญหาอาชีพ, ฯลฯ)

ค่าน้ำหนักแต่ละด้าน (ร้อยละ)

1 ด้านความปลอดภัย
(27.72)

2 ด้านการทำงาน
(21.10)

3 ด้านอื่นๆ
(12.99)

4 ด้านสุขภาพ
(10.19)

5 ด้านเศรษฐกิจ
(8.35)

6 ด้านความพร้อม
(7.21)

7 ด้านสภาพแวดล้อม
(6.51)

8 ด้านสังคม
(5.95)

คุณลักษณะแรงงานนอกระบบ กลุ่มอาชีพขายของเก่า

เพศ
(ร้อยละ)

หญิง (48.34)

ชาย (51.66)

ภูมิภาค

1 ตะวันออกเฉียงเหนือ (181 คน)

2 กทม. ปริมณฑล (122 คน)

3 เหนือ (64 คน)

4 ตะวันตก (28 คน)

5 ใต้ (27 คน)

6 กลาง (16 คน)

7 ตะวันออก (15 คน)

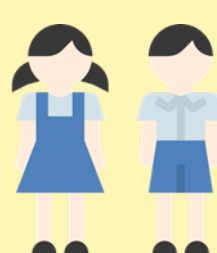
การศึกษา 3 ลำดับแรก

(ร้อยละ)

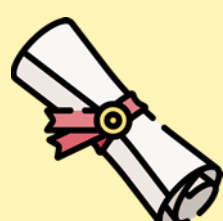
ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า (43.05)

ม.ต้น (31.79)

ม.ปลาย/ปวช. หรือเทียบเท่า (19.87)

ช่วงอายุ (ร้อยละ)

20 – 59 ปี (62.91)

60 ปี ขึ้นไป (37.09)

ผลการวิเคราะห์ปัญหาของกลุ่มอาชีพขายของเก่า
จากการสำรวจข้อมูลแรงงานนอกระบบ ปี 2564

ไม่มีปัญหาด้านแรงงาน ร้อยละ 68.87

มีปัญหา ร้อยละ 31.13

1 ไม่มีงานทำอย่างต่อเนื่อง
(63.38)

2 ค่าตอบแทน (20.57)

3 ขาดทักษะฝีมือทั่วไป (14.89)

4 ไม่มีสิทธิด้านกฎหมาย
(10.64)

5 สภาพแวดล้อมในการทำงาน
(7.80)

6 ไม่มีความปลอดภัยใน
การทำงาน (6.38)

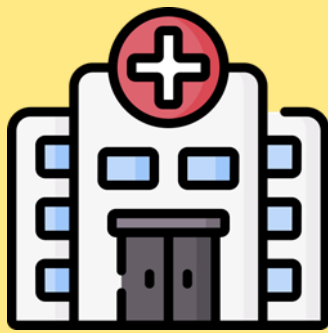
7 ขาดทักษะฝีมือด้านเทคโนโลยี
และนวัตกรรม (5.67)

8 การรวมกลุ่มอาชีพ
(5.67)

ไม่มีปัญหาจากการประกอบอาชีพ ร้อยละ 73.73

มีปัญหา ร้อยละ 26.27

1 ไม่มีรับสวัสดิการ (83.19)

2 ไม่สามารถหยุดงานได้ (11.76)

3 ได้รับค่าตอบแทนล่าช้า (5.88)

4 อื่นๆ (4.20)

5 ชั่วโมงการทำงานมากเกินไป
(1.68)

6 ไม่ได้รับค่าตอบแทน
ตามที่ตกลงกันไว้ (0.84)

ผลการวิเคราะห์ความต้องการความช่วยเหลือจากภาครัฐของกลุ่มอาชีพขายของเก่า
จากการสำรวจข้อมูลแรงงานนอกระบบ ปี 2564

(ร้อยละ)

1 ทุนในการประกอบอาชีพ
(89.37)

8 อาชีพเสริม (76.67)

2 สนับสนุนอาชีพเกษตรกรรม
(84.14)

9 แก้ไขสภาพแวดล้อม
ในสถานที่ทำงาน (76.49)

3 ความต่อเนื่องในการทำงาน
(84.08)

10 พัฒนาฝีมือทั่วไป (75.93)

4 ข้อมูลข่าวสารด้านแรงงาน
(80.84)

11 การรวมกลุ่มอาชีพ (74.31)

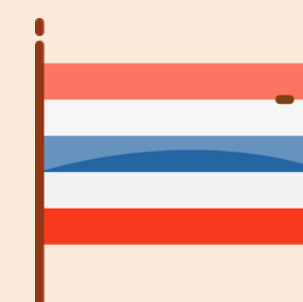
5 ค่าตอบแทนเพิ่มขึ้นเป็นธรรม
(80.41)

12 พัฒนาฝีมือด้านเทคโนโลยี
และนวัตกรรม (72.66)

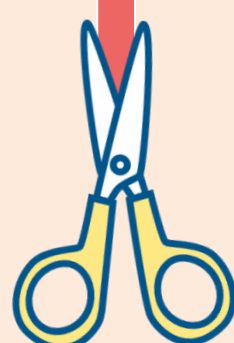
6 ความรู้ด้านกฎหมาย
(77.51)

13 ทำงานในประเทศ (70.21)

7 คุ้มครองความปลอดภัย
ในการทำงาน (76.74)

14 ทำงานในต่างประเทศ (55.02)

คำนำ

สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน ได้ดำเนินโครงการจัดทำดัชนีชี้วัดคุณภาพชีวิตแรงงานนอกระบบ และสำรวจข้อมูลแรงงานนอกระบบ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 กำหนดเป้าหมายการสำรวจและบันทึกข้อมูลตามข้อมูลการสำรวจแรงงานนอกระบบปี 2562 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ รวมทั้งสิ้น 189,656 คน มีผลการปฏิบัติงานจากการสำรวจได้ จำนวน 191,323 คน เพื่อสำรวจข้อมูลแรงงานนอกระบบรายทะเบียนให้กระทรวงแรงงานมีข้อมูลที่มีความถูกต้อง สมบูรณ์ และมีข้อมูลที่น่าไปใช้ประโยชน์ในเชิงวิเคราะห์ข้อมูลแรงงานนอกระบบสอดคล้องตามบริบทแต่ละพื้นที่ นอกจากนี้เพื่อบูรณาการและเชื่อมโยงฐานข้อมูลระหว่างหน่วยงานภาครัฐและเอกชน รองรับการใช้อ้างอิงข้อมูลทั้งบุคลากรในหน่วยงานสังกัดกระทรวงแรงงาน ส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสานต่อนโยบายรัฐบาล เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตแรงงานนอกระบบให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งเครื่องมือที่ใช้ในการสำรวจอาศัยแบบสำรวจที่ดำเนินการโดยสำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ที่ได้จัดทำโครงการจัดทำดัชนีชี้วัดคุณภาพชีวิตแรงงานนอกระบบ และการสำรวจข้อมูลแรงงานนอกระบบ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 ภายใต้กรอบแนวคิดในการศึกษาคุณภาพชีวิตแรงงานนอกระบบที่ครอบคลุม 8 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านเศรษฐกิจ 2) ด้านสังคม 3) ด้านสุขภาพ 4) ด้านความปลอดภัย 5) ด้านสภาพแวดล้อม 6) ด้านการทำงาน 7) ด้านความพร้อมและศักยภาพ และ 8) ด้านอื่น ๆ โดยมีประเด็นในการสำรวจ ได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ข้อมูลเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตแรงงานนอกระบบ ข้อมูลเกี่ยวกับการได้รับความคุ้มครองและหลักประกันทางสังคม ข้อมูลเกี่ยวกับความพร้อมและศักยภาพของแรงงานนอกระบบ ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาด้านแรงงาน และข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการการช่วยเหลือจากภาครัฐ

ดังนั้น สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน จึงจัดทำรายงานในกลุ่มอาชีพชายของเก่า เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตแรงงานนอกระบบครอบคลุม 8 ด้าน ในระดับภูมิภาคโดยการจำแนกตามภูมิภาค 7 ภูมิภาค ได้แก่ กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ภาคกลาง ภาคตะวันออก ภาคตะวันตก ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ หวังว่าข้อมูลผลการจัดทำดัชนีชี้วัดคุณภาพชีวิตแรงงานนอกระบบ และการสำรวจข้อมูลแรงงานนอกระบบที่เผยแพร่ฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สำหรับการกำหนดนโยบายและการวางแผนการบริหารจัดการแรงงานนอกระบบต่อไป

บทสรุปผู้บริหาร

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มอาชีพขายของเก่า

ข้อมูลทั่วไปของแรงงานนอกระบบที่สำรวจจำนวน 453 คน พบว่า กลุ่มอาชีพขายของเก่าส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีสถานภาพสมรส มีอายุอยู่ในช่วงวัยแรงงานระหว่าง 20 - 59 ปี ร้อยละ 43.05 ของกลุ่มอาชีพขายของเก่าที่สำรวจจบการศึกษาระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า ส่วนใหญ่มีอาชีพหลักเพียงอาชีพเดียว และไม่เคยทำงานหรือประกอบอาชีพอื่นมาก่อน สำหรับกลุ่มอาชีพขายของเก่าที่เคยทำงานในระบบมาก่อนส่วนใหญ่เคยเป็นพนักงานโรงงาน โดยให้เหตุผลการเปลี่ยนงานมาเป็นแรงงานนอกระบบ คือ ต้องการอิสระ ซึ่งส่วนใหญ่ไม่ต้องการทำงานในระบบหรือองค์กรที่มีสวัสดิการ

คุณภาพชีวิตของกลุ่มอาชีพขายของเก่า

ด้านเศรษฐกิจ พบว่า กลุ่มอาชีพขายของเก่าที่สำรวจส่วนใหญ่ร้อยละ 38.41 มีรายได้มากกว่า 15,000 บาทต่อเดือน มีคนที่ร่วมใช้จ่ายจำนวน 3 คนขึ้นไป ร้อยละ 53.86 มีรายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่าย นอกจากนี้ ร้อยละ 52.10 มีภาระหนี้สินซึ่งส่วนใหญ่มาจากการกู้ยืมเงินในระบบ จากการสำรวจพบว่ารายได้จากการทำงาน (เพียงอย่างเดียว) ของกลุ่มอาชีพขายของเก่าโดยเฉลี่ยแล้ว อยู่ที่ 11,453.32 บาทต่อเดือน ร้อยละ 41.71 ได้รับรายได้เป็นรายวัน โดยร้อยละ 58.82 ระบุว่ารายได้จากการทำงานที่ได้รับมีความคุ้มค่าสำหรับผู้ที่จะระบุว่ารายได้ไม่คุ้มค่า เนื่องจากเห็นว่าทำงานหนักเกินไป รองลงมาระบุว่าได้กำไรน้อย/รายได้้น้อย เมื่อสอบถามถึงเป้าหมายความสำเร็จในการทำงานในแต่ละวันส่วนใหญ่ ร้อยละ 88.17 ระบุว่าไม่ได้ตั้งเป้าหมาย มีเพียงร้อยละ 11.83 ที่ตั้งเป้าหมาย และส่วนใหญ่ของผู้ที่ตั้งเป้าหมาย ร้อยละ 77.24 ระบุว่าทำงานได้สำเร็จตามที่ตั้งเป้าหมายไว้

ด้านสังคม พบว่า กลุ่มอาชีพขายของเก่าส่วนใหญ่มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเองไม่ต้องผ่อนชำระ ร้อยละ 86.75 และเกือบทั้งหมดร้อยละ 98.00 ไม่เคยมีปัญหาทะเลาะหรือขัดแย้งกับใคร

ด้านสุขภาพ พบว่า กลุ่มอาชีพขายของเก่าที่สำรวจส่วนใหญ่แล้วมีสภาพร่างกายปกติ มีเพียงร้อยละ 1.32 ที่มีความพิการ กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ระบุว่าการทำงานไม่ทำให้มีปัญหาสุขภาพ มีเพียงร้อยละ 12.87 ที่มีปัญหาสุขภาพจากการทำงาน ส่วนใหญ่ระบุว่ามีความปวดเมื่อย

ด้านความปลอดภัย พบว่า กลุ่มอาชีพขายของเก่าที่สำรวจ ร้อยละ 94.70 ไม่เคยได้รับบาดเจ็บจากการปฏิบัติงาน และร้อยละ 98.01 ไม่เคยประสบเหตุการณ์ความไม่ปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สินมีเพียงร้อยละ 1.99 ที่เคยประสบเหตุการณ์ โดยผู้ที่เคยประสบเหตุการณ์ส่วนใหญ่ระบุว่าเคยโดนลักทรัพย์

ด้านสภาพแวดล้อม พบว่า ความพึงพอใจในด้านสภาพแวดล้อมของพื้นที่อาศัยอยู่ในปัจจุบันสรุปดังนี้ มีความพึงพอใจในระดับ “ปานกลาง” ต่อบริเวณที่พักอาศัยมีการจัดการปัญหาขยะ น้ำเสีย และมลพิษทางอากาศอย่างเหมาะสม มีพื้นที่สันทนาการและสวนสาธารณะเพียงพอต่อทุกคนที่อยู่ภายในพื้นที่ มีความปลอดภัยจากยาเสพติดและอาชญากรรม มีความสะดวกในการเข้าถึงบริการสาธารณะ เช่น โรงพยาบาล สถานีตำรวจ เป็นต้น มีน้ำประปาที่มีคุณภาพและเพียงพอต่อการอุปโภคและบริโภค มีสภาพของถนนที่ดีหรือมีระบบขนส่งสาธารณะที่สะดวกต่อการเดินทาง และมีไฟฟ้าใช้เพียงพอต่อความต้องการใช้ไฟฟ้า ตามลำดับ

ด้านการทำงาน ส่วนใหญ่ระบุว่าไม่มีปัญหาจากการประกอบอาชีพ สำหรับผู้ที่ระบุว่ามีปัญหาส่วนใหญ่ คือ การไม่มีสวัสดิการ นอกจากนี้พบว่าระยะเวลาในการทำงานของอาชีพขายของเก่า เฉลี่ยอยู่ที่ 8.25 ชั่วโมงต่อวัน โดยภาคเหนือมีชั่วโมงการทำงานมากที่สุด

ด้านความพร้อมและศักยภาพ พบว่า ส่วนใหญ่มีทักษะในการใช้ภาษาไทยได้ในระดับปานกลาง นอกจากนี้ พบว่าส่วนใหญ่ไม่สามารถใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อเป็นภาษาที่สองในการฟัง พูด อ่าน และเขียนได้อย่างดี ไม่สามารถใช้โปรแกรม/แอปพลิเคชันเพื่อเป็นช่องทางในการสร้างรายได้ได้อย่างดี และไม่สามารถใช้อินเทอร์เน็ตในการสืบค้นข้อมูลได้อย่างดี ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาด้านทักษะความพร้อมของการทำงานในสาขาอาชีพ พบว่า มีทักษะในสาขาอาชีพภาคบริการ ร้อยละ 11.48 ส่วนใหญ่มีความชำนาญในงานขาย มีทักษะในสาขาอาชีพช่าง ร้อยละ 11.04 ส่วนใหญ่มีความสามารถในงานไม้ มีทักษะในสาขาอาชีพเทคโนโลยีสารสนเทศ ร้อยละ 3.97 ส่วนใหญ่มีความชำนาญในการใช้อินเทอร์เน็ตสืบค้นข้อมูล มีทักษะในสาขาอาชีพศิลปะและสาขาอาชีพไฟฟ้าเท่ากันที่ร้อยละ 3.09 โดยสาขาอาชีพศิลปะส่วนใหญ่ชำนาญในงานตัดเย็บ สาขาอาชีพไฟฟ้าส่วนใหญ่มีความสามารถในงานไฟฟ้าตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ศักยภาพและความพร้อม พบว่า มีความพร้อมและศักยภาพในการทำงานโดยเฉลี่ยในระดับ “ปานกลาง” ที่คะแนนเฉลี่ย 2.65 โดยที่มีความพร้อมและศักยภาพด้านการใช้ภาษาไทยในระดับ “พร้อมมาก” ที่คะแนนเฉลี่ย 4.24 สำหรับความพร้อมและศักยภาพในด้านการใช้อินเทอร์เน็ตในการสืบค้นข้อมูล ด้านการใช้โปรแกรม/แอปพลิเคชันเพื่อเป็นช่องทางในการสร้างรายได้ และด้านการใช้ภาษาต่างประเทศ อยู่ในระดับ “ปานกลาง” ที่คะแนนเฉลี่ย 2.37, 2.14 และ 1.85 ตามลำดับ และพบว่าภาคใต้มีความพร้อมและศักยภาพในการทำงานสูงสุด

ด้านอื่น ๆ พบว่า ใน 1 วันทำงาน มีเวลางานโดยเฉลี่ย 8.24 ชั่วโมง อีก 7.93 ชั่วโมง เป็นเวลาพักผ่อน/นอน ซึ่งเกือบจะทั้งหมด ร้อยละ 82.92 มีเวลาสำหรับพักผ่อนหรือทำกิจกรรมอื่นๆ นอกเหนือจากการทำงาน ร้อยละ 82.00 ระบุว่ามีความเหมาะสมและเพียงพอ ร้อยละ 96.81 ไม่เคยโดนดูถูกหรือไม่ได้รับการยอมรับจากการทำงาน และร้อยละ 20.09 มองว่าความสำเร็จในชีวิตทำงานในอนาคตคือมีรายได้เพิ่มขึ้น และร้อยละ 66.14 ระบุว่าไม่ได้ตั้งเป้าหมายความสำเร็จในชีวิตการทำงาน

การได้รับการคุ้มครองและหลักประกันทางสังคม

ส่วนใหญ่ไม่ได้รับความคุ้มครองและหลักประกันทางสังคมที่ดำเนินการโดยภาครัฐ และไม่ได้เป็นสมาชิกกองทุนที่ดำเนินการโดยภาครัฐ สำหรับความคุ้มครองจากกองทุนที่ดำเนินการโดยภาคเอกชนนั้น ส่วนใหญ่ตอบว่าไม่ได้เป็นสมาชิก และไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มอาชีพต่าง ๆ

ปัญหาด้านแรงงานของกลุ่มอาชีพขายของเก่า

ปัญหาด้านแรงงานของกลุ่มอาชีพขายของเก่าที่สำรวจ พบว่า ร้อยละ 66.87 ไม่มีปัญหาด้านแรงงาน สำหรับคนที่ตอบว่ามีปัญหาด้านแรงงาน พบว่า ส่วนใหญ่มีปัญหาเรื่องการไม่มีงานทำอย่างต่อเนื่อง รองลงมา ได้แก่ ค่าตอบแทน ขาดทักษะฝีมือทั่วไป ไม่รู้สิทธิด้านกฎหมาย และสภาพแวดล้อมในการทำงานตามลำดับ

ความต้องการการช่วยเหลือจากภาครัฐของกลุ่มอาชีพขายของเก่า

ส่วนใหญ่ร้อยละ 69.98 ไม่เคยใช้บริการหน่วยงานสังกัดกระทรวงแรงงาน สำหรับผู้ที่เคยใช้บริการฯ ส่วนใหญ่ใช้บริการสำนักงานประกันสังคมจังหวัด สำนักงานแรงงานจังหวัด/ศูนย์บริการร่วมกระทรวงแรงงาน สถาบัน/ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัด/ภาค สำนักงานจัดหางานจังหวัด และสำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัด ตามลำดับ

สำหรับความต้องการความช่วยเหลือจากภาครัฐ 5 ลำดับแรก ต้องการความช่วยเหลือด้านทุนในการประกอบอาชีพมากที่สุด รองลงมาได้แก่ สนับสนุนอาชีพเกษตรกรรม ความต่อเนื่องในการทำงาน ให้ข้อมูลข่าวสารด้านแรงงาน และค่าตอบแทนเพิ่มขึ้น/เป็นธรรม ตามลำดับ

การมีสวัสดิการและการมีรายได้ที่เพียงพอกับค่าใช้จ่ายของกลุ่มอาชีพขายของเก่า

กลุ่มแรงงานที่ได้รับสวัสดิการจะมีความแตกต่างของจำนวนแรงงานที่มีรายได้เพียงพอกับค่าใช้จ่ายกับจำนวนแรงงานที่มีรายได้ไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่ายในจำนวนที่น้อยกว่ากลุ่มแรงงานที่ไม่ได้รับสวัสดิการอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ กลุ่มแรงงานที่ได้รับสวัสดิการมีผลต่างรายได้เพียงพอและไม่เพียงพอ ร้อยละ 14.68 สำหรับกลุ่มแรงงานที่ไม่ได้รับสวัสดิการมีผลต่างมากกว่าและติดลบถึงร้อยละ 87.88 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการที่แรงงานนอกระบบไม่ได้รับสวัสดิการยังเป็นการสร้างความเหลื่อมล้ำให้เกิดขึ้นในกลุ่มที่ไม่ได้รับสวัสดิการด้วยตนเอง หากจัดลำดับเป็นรายภูมิภาค พบว่า ภูมิภาคที่มีปัญหาไม่ได้รับสวัสดิการและมีผลต่างของรายได้เพียงพอติดลบที่ร้อยละ 100 ได้แก่ ภาคตะวันออก ภาคตะวันตก และภาคเหนือ รองลงมา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้มีผลต่างติดลบที่ร้อยละ 92.30 และ 33.34 ตามลำดับ และพบว่ากรุงเทพมหานครและปริมณฑล และภาคกลาง มีผลต่างร้อยละ 0

ดัชนีชี้วัดคุณภาพชีวิตแรงงานนอกระบบของกลุ่มอาชีพขายของเก่า

ดัชนีชี้วัดคุณภาพชีวิต 8 ด้านของกลุ่มอาชีพขายของเก่าอยู่ที่ 53.02 คะแนน เมื่อพิจารณา รายภูมิภาค พบว่า ภูมิภาคที่มีดัชนีคุณภาพชีวิตรวม 8 ด้าน สูงสุด ได้แก่ ภาคเหนือ รองลงมาได้แก่ ภาคตะวันตก ภาคใต้ ภาคกลาง กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคตะวันออก ตามลำดับ

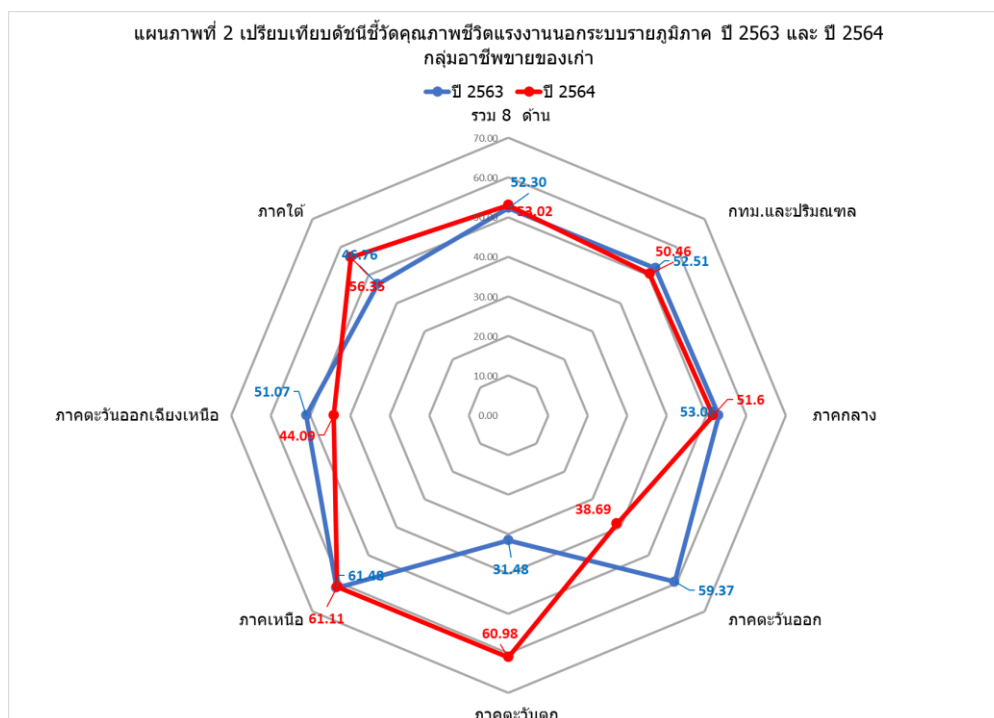
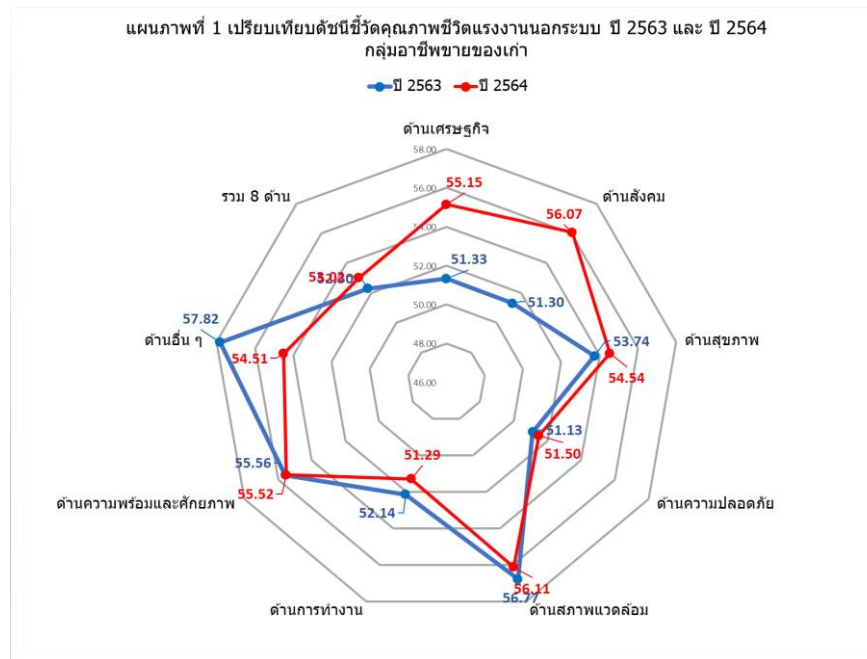
เมื่อพิจารณาดัชนีชี้วัดคุณภาพชีวิตแต่ละด้าน พบว่า มีคะแนนด้านสภาพแวดล้อมมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ด้านสังคม ด้านความพร้อมและศักยภาพ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสุขภาพ ด้านอื่นๆ ด้านความปลอดภัย และให้คะแนนด้านการทำนายน้อยที่สุด ตามลำดับ โดยให้น้ำหนักกับคุณภาพชีวิตด้านความปลอดภัยมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการทำงาน ด้านอื่นๆ ด้านสุขภาพ ด้านเศรษฐกิจ ด้านความพร้อมและศักยภาพ ด้านสภาพแวดล้อม และให้น้ำหนักด้านสังคมน้อยที่สุด ตามลำดับ

เมื่อเปรียบเทียบดัชนีชี้วัดคุณภาพชีวิตของกลุ่มอาชีพขายของเก่า ระหว่างปี 2563 และ 2564 พบว่าคุณภาพชีวิตในภาพรวมปี 2564 ที่ 53.02 คะแนน เพิ่มขึ้นจากปี 2563 ซึ่งอยู่ที่ 52.30 คะแนน โดยที่ดัชนีชี้วัดคุณภาพชีวิตแรงงานนอกระบบด้านที่ดีขึ้น ได้แก่ ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านสุขภาพ และด้านความปลอดภัย ตามลำดับ สำหรับดัชนีฯ ที่ลดลง ได้แก่ ด้านสภาพแวดล้อม ด้านความพร้อมและศักยภาพ ด้านอื่น ๆ และด้านการทำนายน ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาคูณภาพชีวิตในภาพรวมเป็นรายภูมิภาคเปรียบเทียบระหว่างปี 2563 และ 2564 พบว่าแรงงานนอกระบบกลุ่มอาชีพขายของเก่าที่มีคุณภาพชีวิตในปี 2564 ดีขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับปี 2563 ได้แก่ ภาคตะวันตก และภาคใต้ ตามลำดับ สำหรับภูมิภาคที่มีคุณภาพชีวิตลดลง ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคกลาง กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคตะวันออก ตามลำดับ

ตารางที่ 19 ดัชนีชี้วัดคุณภาพชีวิตรวม 8 ด้าน ของกลุ่มอาชีพขายของเก่า จำแนกตามภูมิภาค (คะแนน)

ปีที่สำรวจ	ปี 2563	ปี 2564
ดัชนีคุณภาพชีวิต รวม 8 ด้าน	52.30	53.02
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	52.51	50.46
ภาคกลาง	53.08	51.60
ภาคตะวันออก	59.37	38.69
ภาคตะวันตก	31.48	60.98
ภาคเหนือ	61.48	61.11
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	51.07	44.09
ภาคใต้	46.76	56.35

ข้อเสนอแนะจากผลการวิเคราะห์ความต้องการความช่วยเหลือภาครัฐของกลุ่มอาชีพขายของเก่าในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการกิจกรรมแรงงาน

1. การให้ความช่วยเหลือด้านทุนในการประกอบอาชีพและการรวมกลุ่มอาชีพ กระทรวงแรงงานควรเร่งผลักดัน (ร่าง) พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตและคุ้มครองแรงงานนอกระบบ พ.ศ. เพื่อให้แรงงานนอกระบบสามารถรวมตัวกันจัดตั้งกลุ่มอาชีพ จัดตั้งองค์กรแรงงานนอกระบบ เพื่อสร้างอำนาจต่อรองให้เกิดความเป็นธรรมในการทำงาน และได้รับโอกาสในการกู้ยืมเงินจากกองทุนส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตและคุ้มครองแรงงานนอกระบบ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการประกอบอาชีพ อันจะทำให้แรงงานนอกระบบมีหลักประกันทางสังคม มีความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน

2. ส่งเสริมและสนับสนุนการประกอบอาชีพเสริมเพื่อให้มีความต่อเนื่องในการทำงาน สนับสนุนการทำเกษตรกรรมเพื่อเป็นรายได้เสริมหรือลดรายจ่าย หรือการจัดหางานในประเทศสำหรับอาชีพที่ 2 ของกลุ่มแรงงานนอกระบบในอาชีพที่หลากหลายผ่านแอปพลิเคชันที่เหมาะสม ได้รับค่าตอบแทนที่เป็นธรรม

3. อำนวยความสะดวกการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารด้านแรงงานโดยประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางต่างๆ เช่น อาสาสมัครแรงงาน แอปพลิเคชัน และสื่อสังคมออนไลน์ (Social media) เป็นต้น โดยสร้าง content ให้ความรู้ด้านกฎหมายแรงงานของอาชีพอิสระกลุ่มต่าง ๆ ความปลอดภัยอาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อม ในสถานที่ทำงาน (OSH : Occupational Safety and Health) เป็นต้น

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
บทสรุปผู้บริหาร	ข
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	1
1. ข้อมูลทั่วไป	1
2. คุณภาพชีวิตของกลุ่มอาชีพขายของเก่า	3
2.1 ด้านเศรษฐกิจ	3
2.2 ด้านสังคม	5
2.3 ด้านสุขภาพ	5
2.4 ด้านความปลอดภัย	6
2.5 ด้านสภาพแวดล้อม	7
2.6 ด้านการทำงาน	9
2.7 ด้านความพร้อมและศักยภาพ	10
2.8 ด้านอื่น ๆ	14
3. การได้รับความคุ้มครองและหลักประกันทางสังคม	15
4. ปัญหาด้านแรงงาน	16
5. ความต้องการการช่วยเหลือจากภาครัฐ	17
6. การมีสวัสดิการและรายได้ที่เพียงพอกับค่าใช้จ่าย	19
7. ผลการจัดทำดัชนีชี้วัดคุณภาพชีวิตของกลุ่มอาชีพขายของเก่า	20
บรรณานุกรม	25

สารบัญภาพ

	หน้า
แผนภาพที่ 1	
เปรียบเทียบดัชนีชี้วัดคุณภาพชีวิตแรงงานนอกระบบ ปี 2563 และปี 2564 กลุ่มอาชีพ	21
ชายของเก่า	
แผนภาพที่ 2	
เปรียบเทียบดัชนีชี้วัดคุณภาพชีวิตแรงงานนอกระบบรายภูมิภาค ปี 2563 และปี 2564	21
กลุ่มอาชีพชายของเก่า	

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ 1	ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มอาชีพขายของเก่า จำแนกตามภูมิภาค	1
ตารางที่ 2	ข้อมูลทั่วไปด้านการประกอบอาชีพของกลุ่มอาชีพขายของเก่า จำแนกตามภูมิภาค	2
ตารางที่ 3	คุณภาพชีวิตด้านเศรษฐกิจของกลุ่มอาชีพขายของเก่า จำแนกตามภูมิภาค	3
ตารางที่ 4	คุณภาพชีวิตด้านเศรษฐกิจ (การทำงาน) ของกลุ่มอาชีพขายของเก่า จำแนกตามภูมิภาค	4
ตารางที่ 5	คุณภาพชีวิตด้านสังคมของกลุ่มอาชีพขายของเก่า จำแนกตามภูมิภาค	5
ตารางที่ 6	คุณภาพชีวิตด้านสุขภาพของกลุ่มอาชีพขายของเก่า จำแนกตามภูมิภาค	6
ตารางที่ 7	คุณภาพชีวิตด้านความปลอดภัยของกลุ่มอาชีพขายของเก่า จำแนกตามภูมิภาค	7
ตารางที่ 8	คุณภาพชีวิตด้านสภาพแวดล้อมของกลุ่มอาชีพขายของเก่า จำแนกตามภูมิภาค	7
ตารางที่ 9	คุณภาพชีวิตด้านการทำงานของกลุ่มอาชีพขายของเก่า จำแนกตามภูมิภาค	10
ตารางที่ 10	ความพร้อมและศักยภาพของกลุ่มอาชีพขายของเก่า จำแนกตามภูมิภาค	11
ตารางที่ 11	ทักษะความพร้อมของการทำงานในสาขาอาชีพ กลุ่มอาชีพขายของเก่า จำแนกตามภูมิภาค	12
ตารางที่ 12	ผลการวิเคราะห์ศักยภาพและความพร้อมของกลุ่มอาชีพขายของเก่า จำแนกตามภูมิภาค	14
ตารางที่ 13	คุณภาพชีวิตด้านอื่น ๆ ของกลุ่มอาชีพขายของเก่า จำแนกตามภูมิภาค	14
ตารางที่ 14	การได้รับความคุ้มครองและหลักประกันทางสังคมของกลุ่มอาชีพขายของเก่า จำแนกตามภูมิภาค	15
ตารางที่ 15	ปัญหาด้านแรงงานของกลุ่มอาชีพขายของเก่า จำแนกตามภูมิภาค	17
ตารางที่ 16	การใช้บริการหน่วยงานสังกัดกระทรวงแรงงานของกลุ่มอาชีพขายของเก่า จำแนกตามภูมิภาค	17
ตารางที่ 17	ความต้องการความช่วยเหลือจากภาครัฐของกลุ่มอาชีพขายของเก่า จำแนกตามภูมิภาค	18
ตารางที่ 18	การมีสวัสดิการและรายได้ที่เพียงพอกับค่าใช้จ่ายของกลุ่มอาชีพขายของเก่า จำแนกตามภูมิภาค	20
ตารางที่ 19	ดัชนีชี้วัดคุณภาพชีวิตรวม 8 ด้าน ของกลุ่มอาชีพขายของเก่า จำแนกตามภูมิภาค	22
ตารางที่ 20	ดัชนีชี้วัดคุณภาพชีวิตแต่ละด้านของกลุ่มอาชีพขายของเก่า จำแนกตามภูมิภาค	22

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลแรงงานนอกระบบกลุ่มอาชีพขายของเก่า จากการสำรวจข้อมูลแรงงานนอกระบบ ปี 2564

1. ข้อมูลทั่วไป

กลุ่มอาชีพขายของเก่า หมายถึง บุคคลที่เสนอขาย แลกเปลี่ยน หรือจำหน่าย ทรัพย์สินที่ใช้แล้ว เช่น เพชร พลอย รถยนต์ รถจักรยานยนต์ ขวด เศษเหล็ก กระดาษ และรวมถึงของโบราณด้วย⁽¹⁾ มีผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 453 คน เป็นเพศหญิง ร้อยละ 48.34 และเพศชาย ร้อยละ 51.66 ส่วนใหญ่ ร้อยละ 84.11 มีสถานภาพสมรส มีอายุอยู่ในช่วง 20 - 59 ปี ร้อยละ 62.91 และร้อยละ 43.05 จบการศึกษา ระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า โดยกลุ่มอาชีพขายของเก่าส่วนใหญ่ ร้อยละ 79.25 ไม่เคยมีประสบการณ์ ทำงานมาก่อน มีเพียงร้อยละ 20.75 ที่เคยทำงานมาก่อน ส่วนใหญ่ ร้อยละ 51.72 เคยทำงานเป็นพนักงาน โรงงาน และเหตุผลที่ทำให้เปลี่ยนงานผู้ที่เคยทำงานมาก่อนส่วนมากระบุว่าต้องการอิสระ ร้อยละ 38.16 เมื่อสอบถามถึงความต้องการทำงานในระบบหรืองานองค์กรที่มีระบบสวัสดิการกลุ่มอาชีพขายของเก่า ร้อยละ 60.49 ระบุว่าไม่ต้องการ และกลุ่มอาชีพขายของเก่า ร้อยละ 38.85 ระบุว่าประกอบธุรกิจส่วนตัว โดยไม่มีลูกจ้าง

เมื่อพิจารณาเป็นรายภูมิภาค พบว่า อยู่ในภาควันออกเฉียงเหนือมากที่สุด รองลงมาได้แก่ กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ภาคเหนือ ภาคตะวันตก ภาคใต้ ภาคกลาง และภาคตะวันออก ตามลำดับ (ตารางที่ 1 และ 2)

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มอาชีพขายของเก่า จำแนกตามภูมิภาค (คน/ร้อยละ)

รายการ	รวม	ภูมิภาค						
		กทม.และ ปริมณฑล	กลาง	ตะวันออก	ตะวันตก	เหนือ	ตะวันออก เฉียงเหนือ	ใต้
จำนวน (คน)	453	122	16	15	28	64	181	27
เพศ								
เพศหญิง	48.34	50.00	37.50	33.33	46.43	50.00	46.96	62.96
เพศชาย	51.66	50.00	62.50	66.67	53.57	50.00	53.04	37.04
สถานภาพ								
โสด	11.26	5.74	6.25	13.33	25.00	7.81	13.81	14.81
สมรส	84.11	92.62	81.25	80.00	75.00	87.50	82.32	62.96
หม้าย/หย่าร้าง/แยกกันอยู่	4.64	1.64	12.50	6.67	0.00	4.69	3.87	22.22
อายุ								
อายุน้อยกว่า 20 ปี	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
อายุ 20 – 59 ปี	62.91	40.98	81.25	53.33	85.71	70.31	67.40	85.19
อายุ 60 ปี ขึ้นไป	37.09	59.02	18.75	46.67	14.29	29.69	32.60	14.81
วุฒิการศึกษาสูงสุด								
ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า	43.05	28.69	43.75	80.00	53.57	60.94	40.88	48.15
มัธยมศึกษาตอนต้นหรือ เทียบเท่า	31.79	48.36	31.25	6.67	35.71	17.19	27.07	33.33

(1) ที่มา : สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, รายงานฉบับสมบูรณ์โครงการจัดทำดัชนีชี้วัด
คุณภาพชีวิตแรงงานนอกระบบและสำรวจแรงงานนอกระบบ (2562) หน้า 112

รายการ	รวม	ภูมิภาค						
		กทม.และ ปริมณฑล	กลาง	ตะวันออก	ตะวันตก	เหนือ	ตะวันออก เฉียงเหนือ	ใต้
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวช.หรือเทียบเท่า	19.87	19.67	25.00	6.67	10.71	10.94	25.97	14.81
อนุปริญญา/ปวส.	4.42	3.28	0.00	0.00	0.00	9.38	4.97	3.70
ปริญญาตรี	0.88	0.00	0.00	6.67	0.00	1.56	1.10	0.00
สูงกว่าปริญญาตรี	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
กำลังศึกษา	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00

ตารางที่ 2 ข้อมูลทั่วไปด้านการประกอบอาชีพของกลุ่มอาชีพชายของเก่า จำแนกตามภูมิภาค (ร้อยละ)

รายการ	รวม	ภูมิภาค						
		กทม.และ ปริมณฑล	กลาง	ตะวันออก	ตะวันตก	เหนือ	ตะวันออก เฉียงเหนือ	ใต้
ประกอบอาชีพหลักเพียงอาชีพ เดียว	87.83	99.18	100.00	86.67	100.00	85.71	79.01	81.48
ประกอบอาชีพรอง	12.17	0.82	0.00	13.33	0.00	14.29	20.99	18.52
ก่อนหน้าที่ท่านทำงานในปัจจุบันท่านเคยทำงาน/ประกอบอาชีพหรือไม่								
ไม่เคยทำงาน	79.25	86.89	62.50	73.33	64.29	71.88	84.53	55.56
เคยทำงาน	20.75	13.11	37.50	26.67	35.71	28.13	15.47	44.44
ข้าราชการ	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
พนักงานบริษัทเอกชน	16.09	12.50	0.00	25.00	11.11	12.50	20.83	25.00
พนักงานโรงงาน	51.72	62.50	50.00	50.00	55.56	68.75	54.17	8.33
อื่น ๆ	32.18	25.00	50.00	25.00	33.33	18.75	25.00	66.67
เหตุผลที่ทำให้เปลี่ยนงาน (เฉพาะผู้ที่ตอบเคยทำงานมาก่อน)								
เกษียณอายุ/อายุมาก	10.53	7.14	16.67	25.00	0.00	8.33	8.70	18.18
ถูกเลิกจ้าง	11.84	7.14	16.67	50.00	0.00	16.67	8.70	9.09
ต้องการอิสระ	38.16	28.57	33.33	25.00	66.67	50.00	34.78	36.36
สภาพร่างกายไม่เอื้ออำนวย	18.42	21.43	0.00	0.00	16.67	16.67	26.09	18.18
ค่าจ้าง/รายได้ไม่คุ้มค่า	11.84	7.14	33.33	0.00	16.67	8.33	17.39	0.00
มีปัญหาในที่ทำงาน	5.26	28.57	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
อื่น ๆ	3.95	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	4.35	18.18
ท่านอยากทำงานในระบบหรืองานองค์กรที่มีระบบสวัสดิการหรือไม่								
อยาก	39.51	7.38	25.00	13.33	14.29	39.06	68.51	40.74
ไม่อยาก	60.49	92.62	75.00	86.67	85.71	60.94	31.49	59.26
ท่านทำงานในฐานะอะไร								
นายจ้าง	30.68	74.59	6.25	6.67	21.43	28.13	11.05	7.41
ลูกจ้าง	20.97	4.92	25.00	20.00	14.29	20.31	32.60	22.22

รายการ	รวม	ภูมิภาค						
		กทม.และ ปริมณฑล	กลาง	ตะวันออก	ตะวันตก	เหนือ	ตะวันออก เฉียงเหนือ	ใต้
ลูกจ้างทำงานหลายเจ้า	0.88	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	2.21	0.00
การรวมกลุ่ม	0.22	0.00	0.00	0.00	3.57	0.00	0.00	0.00
ประกอบธุรกิจส่วนตัวโดยไม่มี ลูกจ้าง	38.85	19.67	43.75	66.67	53.57	48.44	39.23	66.67
ช่วยธุรกิจครัวเรือนโดยไม่ได้ รับค่าจ้าง	2.43	0.82	6.25	0.00	3.57	1.56	3.31	3.70
อื่น ๆ	5.96	0.00	18.75	6.67	3.57	1.56	11.60	0.00

2. คุณภาพชีวิตของกลุ่มอาชีพขายของเก่า

2.1 ด้านเศรษฐกิจ ส่วนใหญ่ร้อยละ 38.41 มีรายได้มากกว่า 15,000 บาท โดยเฉลี่ยมีรายได้รวม 15,261.81 บาทต่อเดือน ส่วนรายได้จากการทำงานเพียงอย่างเดียวอยู่ที่ 11,453.32 บาทต่อเดือน ซึ่งร้อยละ 30.24 มีคนร่วมใช้จ่ายจากเงินที่ได้จำนวน 3 คน ร้อยละ 53.86 ของกลุ่มอาชีพขายของเก่าระบุว่ารายได้ไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่าย มีภาระหนี้สิน ร้อยละ 52.10 ซึ่งเป็นภาระหนี้สินจากการกู้ยืมเงินในระบบ ร้อยละ 84.75 โดยกลุ่มอาชีพขายของเก่า ร้อยละ 41.71 ได้รับความช่วยเหลือจากรายวัน และส่วนใหญ่ระบุว่าค่าตอบแทนที่ได้รับนั้น มีความคุ้มค่ากับงานที่ทำ ร้อยละ 58.82 และร้อยละ 41.18 ระบุว่าไม่คุ้มค่า เนื่องจากเห็นว่าทำงานหนักเกินไป และกำไรน้อย/รายได้น้อย ตามลำดับ ร้อยละ 88.17 ไม่ได้ตั้งเป้าหมายรายวัน มีเพียงร้อยละ 11.83 ที่ได้ตั้งเป้าหมายไว้ ซึ่งร้อยละ 77.27 ของผู้ที่ตั้งเป้าหมายระบุว่าทำได้สำเร็จ

เมื่อพิจารณาเป็นรายภูมิภาค พบว่า ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลมีรายได้รวมเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคตะวันตก ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคใต้ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามลำดับ (ตารางที่ 3 และ 4)

ตารางที่ 3 คุณภาพชีวิตด้านเศรษฐกิจของกลุ่มอาชีพขายของเก่า จำแนกตามภูมิภาค (ร้อยละ)

รายการ	รวม	ภูมิภาค						
		กทม.และ ปริมณฑล	กลาง	ตะวันออก	ตะวันตก	เหนือ	ตะวันออก เฉียงเหนือ	ใต้
รายได้รวมเฉลี่ย(รวมรายรับทุกช่องทาง)								
(บาทต่อเดือน)	15,261.81	23,500.82	9,843.75	5,718.75	11,921.43	11,704.69	13,711.05	8,625.93
< 9,000 บาท	37.97	15.57	50.00	80.00	25.00	50.00	43.65	55.56
9,000 – 15,000 บาท	23.62	8.20	37.50	20.00	53.57	25.00	25.97	37.04
> 15,000 บาท	38.41	76.23	12.50	0.00	21.43	25.00	30.39	7.41
จำนวนคนที่ร่วมใช้จ่าย								
1 คน	17.00	13.93	0.00	33.33	14.29	7.81	22.10	22.22
2 คน	28.04	36.07	37.50	46.67	25.00	23.44	24.86	11.11
3 คน	30.24	44.26	31.25	6.67	46.43	28.13	20.99	29.63
ตั้งแต่ 4 คนขึ้นไป	24.72	5.74	31.25	13.33	14.29	40.63	32.04	37.04

รายการ	รวม	ภูมิภาค						
		กทม.และ ปริมณฑล	กลาง	ตะวันออก	ตะวันตก	เหนือ	ตะวันออก เฉียงเหนือ	ใต้
โดยเฉลี่ยรายได้รวมของท่านเพียงพอกับรายจ่ายในแต่ละเดือนหรือไม่								
เพียงพอ	46.14	73.77	56.25	60.00	60.71	45.31	20.99	62.96
ไม่เพียงพอ	53.86	26.23	43.75	40.00	39.29	54.69	79.01	37.04
ท่านมีภาระหนี้สินหรือไม่								
ไม่มี	47.90	86.07	43.75	73.33	53.57	53.13	19.89	33.33
มี	52.10	13.93	56.25	26.67	46.43	46.88	80.11	66.67
มี ในระบบ	84.75	82.35	88.89	75.00	84.62	86.67	86.90	66.67
มี นอกกระบบ	15.25	17.65	11.11	25.00	15.38	13.33	13.10	33.33

ตารางที่ 4 คุณภาพชีวิตด้านเศรษฐกิจ (การทำงาน) ของกลุ่มอาชีพขายของเก่า จำแนกตามภูมิภาค (ร้อยละ)

รายการ	รวม	ภูมิภาค						
		กทม.และ ปริมณฑล	กลาง	ตะวันออก	ตะวันตก	เหนือ	ตะวันออก เฉียงเหนือ	ใต้
รายได้จากการทำงาน (เพียงอย่างเดียว)								
บาทต่อเดือน	11,453.32	10,704.76	8,750.00	5,093.75	10,053.57	10,220.85	7,684.07	8,028.00
งานที่ท่านทำอยู่ได้รับค่าตอบแทนในประเภท								
รายชั่วโมง	0.23	0.00	0.00	0.00	0.00	1.59	0.00	0.00
รายวัน	41.71	16.39	25.00	80.00	35.71	36.51	58.28	62.96
รายสัปดาห์	15.67	39.34	0.00	0.00	7.14	11.11	4.91	11.11
รายเดือน	11.98	10.66	18.75	0.00	14.29	20.63	10.43	7.41
รายงวด/รายครึ่ง	28.57	32.79	50.00	20.00	42.86	23.81	25.15	18.52
อื่น ๆ	1.84	0.82	6.25	0.00	0.00	6.35	1.23	0.00
รายได้จากการทำงานที่ท่านได้รับความคุ้มค่าต่องานที่ท่านทำหรือไม่								
คุ้มค่า	58.82	86.07	68.75	28.57	78.57	56.25	39.18	55.56
ไม่คุ้มค่า เนื่องจาก	41.18	13.93	31.25	71.43	21.43	43.75	60.82	44.44
ทำงานหนักเกินไป	49.70	0.00	0.00	33.33	25.00	20.83	72.00	25.00
กำไรน้อย/รายได้ น้อย	47.93	93.75	75.00	66.67	50.00	79.17	27.00	75.00
รบกวนเวลาส่วนตัว มากเกินไป	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
อื่น ๆ	2.37	6.25	25.00	0.00	25.00	0.00	1.00	0.00
เป้าหมายความสำเร็จในการทำงานในแต่ละวันของท่านคือ								
ไม่ได้ตั้งเป้าหมาย	88.17	98.36	68.75	92.86	78.57	84.13	88.20	70.37
ตั้งเป้าหมาย	11.83	1.64	31.25	7.14	21.43	15.87	11.80	29.63
สำเร็จ	77.27	100.00	100.00	0.00	66.67	80.00	76.47	71.43
ไม่สำเร็จ	22.73	0.00	0.00	0.00	33.33	20.00	23.53	28.57

2.2 ด้านสังคม กลุ่มอาชีพขายของเก่า ส่วนใหญ่มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเองไม่ต้องผ่อนชำระ ร้อยละ 86.75 และเกือบทั้งหมด ร้อยละ 98.00 ไม่เคยมีปัญหาทะเลาะหรือขัดแย้งกับใคร (ตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 คุณภาพชีวิตด้านสังคมของกลุ่มอาชีพขายของเก่า จำแนกตามภูมิภาค (ร้อยละ)

รายการ	รวม	ภูมิภาค						
		กทม.และ ปริมณฑล	กลาง	ตะวันออก	ตะวันตก	เหนือ	ตะวันออก เฉียงเหนือ	ใต้
สภาพความเป็นอยู่								
มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง ไม่ต้องผ่อนชำระ	86.75	85.25	81.25	80.00	92.86	89.06	89.50	70.37
มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง แต่อยู่ระหว่างผ่อนชำระ	1.10	1.64	0.00	0.00	0.00	0.00	0.55	7.41
อาศัยอยู่กับบิดา มารดา ญาติ พี่น้อง	7.28	4.92	12.50	20.00	7.14	9.38	7.18	3.70
อาศัยอยู่กับผู้อื่น (เช่น เพื่อน คนรู้จัก เป็นต้น)	0.66	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.55	7.41
อาศัยในบ้านพักที่หน่วยงานจัดให้	0.44	0.82	0.00	0.00	0.00	0.00	0.55	0.00
เช่าบ้าน/เช่าที่อยู่อาศัย	3.09	7.38	6.25	0.00	0.00	1.56	0.55	7.41
อื่น ๆ	0.66	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	1.10	3.70
งานของท่านมีปัญหา ทะเลาะ ขัดแย้งบ้างหรือไม่								
ไม่มี	98.00	100.00	93.75	100.00	100.00	100.00	96.63	92.59
มี	2.00	0.00	6.25	0.00	0.00	0.00	3.37	7.41
เรื่องงาน	44.44	0.00	100.00	0.00	0.00	0.00	50.00	0.00
เรื่องส่วนตัว	55.56	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	50.00	100.00
อื่น ๆ	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00

2.3 ด้านสุขภาพ ส่วนใหญ่แล้วมีสภาพร่างกายปกติ มีเพียงร้อยละ 1.32 ที่มีความพิการ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ระบุว่าการทำงานไม่ทำให้มีปัญหาสุขภาพ มีเพียงร้อยละ 12.87 ที่มีปัญหาสุขภาพจากการทำงาน ส่วนใหญ่ระบุว่ามีความปวดเมื่อย (ตารางที่ 6)

ตารางที่ 6 คุณภาพชีวิตด้านสุขภาพของกลุ่มอาชีพขายของเก่า จำแนกตามภูมิภาค (ร้อยละ)

รายการ	รวม	ภูมิภาค						
		กทม.และ ปริมณฑล	กลาง	ตะวันออก	ตะวันตก	เหนือ	ตะวันออก เฉียงเหนือ	ใต้
สภาพร่างกาย								
ปกติ	98.68	99.18	100.00	100.00	96.43	100.00	98.90	92.59
พิการ ประเภท ความพิการ	1.32	0.82	0.00	0.00	3.57	0.00	1.10	7.41
การมองเห็น	16.67	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	50.00
การได้ยิน	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
การเคลื่อนไหว	83.33	100.00	0.00	0.00	100.00	0.00	100.00	50.00
อื่น ๆ	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
มีบัตรประจำตัว คนพิการ	100.00	100.00	0.00	0.00	0.00	0.00	100.00	100.00
ไม่มีบัตรประจำตัว คนพิการ	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
ท่านมีโรคประจำตัวหรือไม่								
มี	5.08	4.92	6.25	13.33	3.57	4.69	4.42	7.41
ไม่มี	94.92	95.08	93.75	86.67	96.43	95.31	95.58	92.59
การทำงานของท่านทำให้เกิดปัญหาสุขภาพหรือไม่								
ไม่มี	87.13	93.28	75.00	80.00	85.19	87.50	86.86	74.07
มี อย่างไร	12.87	6.72	25.00	20.00	14.81	12.50	13.14	25.93
เครียด	14.04	25.00	0.00	0.00	0.00	12.50	13.04	28.57
ปวดเมื่อย	80.70	75.00	100.00	66.67	100.00	87.50	82.61	57.14
อื่น ๆ	5.26	0.00	0.00	33.33	0.00	0.00	4.35	14.29

2.4 ด้านความปลอดภัย ร้อยละ 94.70 ไม่เคยได้รับบาดเจ็บจากการปฏิบัติงาน และร้อยละ 98.01 ไม่เคยประสบเหตุการณ์ความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน มีเพียงร้อยละ 1.99 ที่เคยประสบเหตุการณ์ โดยผู้ที่เคยประสบเหตุการณ์ส่วนใหญ่ระบุว่าเคยโดนลักทรัพย์ (ตารางที่ 7)

ตารางที่ 7 คุณภาพชีวิตของด้านความปลอดภัยของกลุ่มอาชีพขายของเก่า จำแนกตามภูมิภาค (ร้อยละ)

รายการ	รวม	ภูมิภาค						
		กทม.และ ปริมณฑล	กลาง	ตะวันออก	ตะวันตก	เหนือ	ตะวันออก เฉียงเหนือ	ใต้
ตั้งแต่เริ่มทำงานหลักที่ท่านทำอยู่ในปัจจุบัน ท่านได้รับบาดเจ็บจากการปฏิบัติงานจำนวนกี่ครั้ง								
ไม่เคยได้รับบาดเจ็บจากการ ปฏิบัติงาน	94.70	99.18	87.50	86.67	92.86	92.19	96.13	81.48
เคย แต่ไม่ต้องพักรักษาตัวใน โรงพยาบาล	4.86	0.82	12.50	6.67	7.14	6.25	3.87	18.52
เคย และต้องพักรักษาตัวใน โรงพยาบาล	0.44	0.00	0.00	6.67	0.00	1.56	0.00	0.00
ในเวลางาน ท่านเคยประสบเหตุการณ์ไม่ปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สินบ้างหรือไม่								
ไม่เคยประสบเหตุการณ์	98.01	99.18	93.75	93.33	100.00	100.00	98.90	85.19
เคยประสบเหตุการณ์	1.99	0.82	6.25	6.67	0.00	0.00	1.10	14.81
ลักทรัพย์	1.77	0.82	6.25	0.00	0.00	0.00	1.10	14.81
จี้/ปล้น	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
อื่น ๆ	0.22	0.00	0.00	6.67	0.00	0.00	0.00	0.00

2.5 ด้านสภาพแวดล้อม ความพึงพอใจในด้านสภาพแวดล้อมของพื้นที่อาศัยอยู่ในปัจจุบัน สรุปดังนี้ มีความพึงพอใจในระดับ “ปานกลาง” ต่อบริเวณที่พักอาศัยมีการจัดการปัญหาขยะ น้ำเสีย และมลพิษทางอากาศอย่างเหมาะสม ร้อยละ 55.85 มีพื้นที่สันหนาทิศและสวนสาธารณะเพียงพอต่อทุกคนที่อยู่ภายในพื้นที่ ร้อยละ 54.53 มีความปลอดภัยจากยาเสพติดและอาชญากรรม ร้อยละ 52.76 มีความสะดวกในการเข้าถึงบริการสาธารณะ เช่น โรงพยาบาล สถานีตำรวจ เป็นต้น ร้อยละ 51.88 มีน้ำประปาที่มีคุณภาพและเพียงพอต่อการอุปโภคและบริโภค ร้อยละ 51.43 มีสภาพของถนนที่ดีหรือมีระบบขนส่งสาธารณะที่สะดวกต่อการเดินทาง ร้อยละ 49.01 และมีไฟฟ้าใช้เพียงพอต่อความต้องการใช้ไฟฟ้า ร้อยละ 40.18 ตามลำดับ (ตารางที่ 8)

ตารางที่ 8 คุณภาพชีวิตด้านสภาพแวดล้อมของกลุ่มอาชีพขายของเก่า จำแนกตามภูมิภาค (ร้อยละ)

ความพึงพอใจในด้านสภาพแวดล้อมของพื้นที่ ที่อาศัยอยู่ในปัจจุบัน	ระดับความคิดเห็น				
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
1. บริเวณที่ท่านอยู่อาศัยมีน้ำประปาที่มีคุณภาพ และเพียงพอต่อการอุปโภคและบริโภค	3.53	5.08	51.43	26.05	13.91
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	0.00	0.00	78.69	13.11	8.20
ภาคกลาง	0.00	0.00	31.25	50.00	18.75
ภาคตะวันออก	6.67	0.00	53.33	33.33	6.67
ภาคตะวันตก	7.14	0.00	17.86	46.43	28.57
ภาคเหนือ	4.69	9.38	26.56	29.69	29.69
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	4.97	8.29	49.72	26.52	10.50
ภาคใต้	3.70	7.41	44.44	33.33	11.11

ความพึงพอใจในด้านสภาพแวดล้อมของพื้นที่ ที่อาศัยอยู่ในปัจจุบัน	ระดับความคิดเห็น				
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
2. บริเวณที่ท่านอยู่อาศัยมีไฟฟ้าใช้เพียงพอต่อความต้องการการใช้ไฟฟ้า	0.66	12.80	40.18	31.35	15.01
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	0.00	0.00	79.51	12.30	8.20
ภาคกลาง	0.00	0.00	18.75	68.75	12.50
ภาคตะวันออก	0.00	0.00	46.67	33.33	20.00
ภาคตะวันตก	3.57	7.14	10.71	46.43	32.14
ภาคเหนือ	0.00	7.81	25.00	53.13	14.06
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	0.00	27.62	26.52	28.18	17.68
ภาคใต้	7.41	3.70	29.63	48.15	11.11
3. บริเวณที่ท่านอยู่อาศัยมีการจัดการปัญหาขยะ น้ำเสีย และมลพิษทางอากาศ อย่างเหมาะสม	3.09	8.61	55.85	24.06	8.39
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	0.00	1.64	81.15	14.75	2.46
ภาคกลาง	0.00	0.00	43.75	56.25	0.00
ภาคตะวันออก	0.00	6.67	46.67	33.33	13.33
ภาคตะวันตก	3.57	3.57	25.00	39.29	28.57
ภาคเหนือ	4.69	9.38	40.63	34.38	10.94
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	4.42	14.36	51.93	19.89	9.39
ภาคใต้	7.41	11.11	48.15	29.63	3.70
4. บริเวณที่ท่านอยู่อาศัยมีความปลอดภัยจากยาเสพติดและอาชญากรรม	3.97	11.92	52.76	25.39	5.96
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	0.00	9.02	76.23	12.30	2.46
ภาคกลาง	0.00	6.25	50.00	37.50	6.25
ภาคตะวันออก	6.67	0.00	33.33	53.33	6.67
ภาคตะวันตก	7.14	7.14	28.57	32.14	25.00
ภาคเหนือ	1.56	0.00	48.44	40.63	9.38
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	4.42	19.89	46.96	23.76	4.97
ภาคใต้	22.22	14.81	33.33	29.63	0.00
5. บริเวณที่ท่านอยู่อาศัยมีพื้นที่สันทนาการและสวนสาธารณะเพียงพอต่อทุกคนที่อยู่ภายในพื้นที่	1.77	11.92	54.53	24.28	7.51
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	0.00	5.74	82.79	9.84	1.64
ภาคกลาง	0.00	6.25	43.75	50.00	0.00
ภาคตะวันออก	6.67	0.00	33.33	46.67	13.33
ภาคตะวันตก	7.14	3.57	28.57	39.29	21.43

ความพึงพอใจในด้านสภาพแวดล้อมของพื้นที่ ที่อาศัยอยู่ในปัจจุบัน	ระดับความคิดเห็น				
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
ภาคเหนือ	0.00	3.13	53.13	34.38	9.38
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	2.21	21.55	44.20	23.20	8.84
ภาคใต้	3.70	14.81	44.44	29.63	7.41
6. บริเวณที่ท่านอยู่อาศัยมีสภาพของถนนที่ดี หรือมีระบบขนส่งสาธารณะที่สะดวกต่อการ เดินทาง	1.32	7.73	49.01	32.23	9.71
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	0.00	0.82	78.69	17.21	3.28
ภาคกลาง	0.00	0.00	43.75	56.25	0.00
ภาคตะวันออก	0.00	0.00	40.00	40.00	20.00
ภาคตะวันตก	0.00	7.14	25.00	39.29	28.57
ภาคเหนือ	3.13	4.69	28.13	51.56	12.50
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	2.21	13.81	44.20	29.83	9.94
ภาคใต้	0.00	14.81	29.63	44.44	11.11
7. บริเวณที่ท่านอยู่อาศัยมีความสะดวกในการ เข้าถึงบริการสาธารณะ เช่น โรงพยาบาล สถานี ตำรวจ เป็นต้น	0.88	7.28	51.88	29.14	10.82
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	0.00	3.28	77.87	15.57	3.28
ภาคกลาง	0.00	0.00	43.75	56.25	0.00
ภาคตะวันออก	0.00	0.00	40.00	33.33	26.67
ภาคตะวันตก	7.14	0.00	14.29	50.00	28.57
ภาคเหนือ	1.56	6.25	46.88	35.94	9.38
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	0.55	12.71	45.86	28.18	12.71
ภาคใต้	0.00	7.41	37.04	40.74	14.81

2.6 ด้านการทำงาน ปัญหาจากการประกอบอาชีพส่วนใหญ่ระบุว่า ไม่มีปัญหา ร้อยละ 73.73 สำหรับผู้ที่มีปัญหาส่วนใหญ่ คือ การไม่มีสวัสดิการ ร้อยละ 83.19 รองลงมา คือ ไม่สามารถหยุดงานได้ ร้อยละ 11.76 และได้รับค่าตอบแทนล่าช้า ร้อยละ 5.88 ตามลำดับ นอกจากนี้ พบว่า ระยะเวลาในการทำงานของกลุ่มอาชีพขายของเก่า เฉลี่ยอยู่ที่ 8.25 ชั่วโมงต่อวัน เมื่อพิจารณาเป็นรายภูมิภาค พบว่า ภาคเหนือมีระยะเวลาทำงานสูงสุดที่ 9.00 ชั่วโมงต่อวัน รองลงมาได้แก่ ภาคตะวันตก กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง ภาคใต้ และภาคตะวันออก มีระยะเวลาทำงานที่ 8.78, 8.48, 8.17, 7.88, 7.21 และ 7.00 ชั่วโมงต่อวัน ตามลำดับ (ตารางที่ 9)

ตารางที่ 9 คุณภาพชีวิตด้านการทำงานของกลุ่มอาชีพขายของเก่า จำแนกตามภูมิภาค (ร้อยละ)

รายการ	รวม	ภูมิภาค						
		กทม.และ ปริมณฑล	กลาง	ตะวันออก	ตะวันตก	เหนือ	ตะวันออก เฉียงเหนือ	ใต้
ปัญหาจากการประกอบอาชีพหลักของท่านในปัจจุบัน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)								
ไม่มีปัญหา	73.73	98.36	81.25	86.67	75.00	76.56	53.04	81.48
ไม่ได้รับค่าตอบแทน ตามที่ตกลงกันไว้	0.84	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	1.18	0.00
ได้รับค่าตอบแทนล่าช้า	5.88	0.00	33.33	0.00	0.00	26.67	2.35	0.00
ชั่วโมงการทำงานมาก เกินไป	1.68	0.00	0.00	0.00	0.00	6.67	0.00	20.00
ไม่สามารถหยุดงานได้	11.76	50.00	33.33	0.00	0.00	40.00	5.88	20.00
ไม่มีสวัสดิการ	83.19	100.00	66.67	50.00	85.71	46.67	91.76	60.00
อื่น ๆ	4.20	0.00	0.00	50.00	14.29	0.00	3.53	0.00
ระยะเวลาที่ท่านทำงาน (รวมทั้งอาชีพหลักและอาชีพ เสริมทั้งหมด)(ชั่วโมง/วัน)	8.25	8.48	7.88	7.00	8.78	9.00	8.17	7.21

2.7 ด้านความพร้อมและศักยภาพ ส่วนใหญ่มีทักษะในการใช้ภาษาไทยได้ในระดับปานกลาง ร้อยละ 44.81 นอกจากนี้ พบว่าส่วนใหญ่ไม่สามารถใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อเป็นภาษาที่สองในการฟัง พูด อ่าน และเขียนได้ดี ร้อยละ 52.32 ไม่สามารถใช้โปรแกรม/แอปพลิเคชันเพื่อเป็นช่องทางในการสร้างรายได้ได้ดี ร้อยละ 43.93 และไม่สามารถใช้อินเทอร์เน็ตในการสืบค้นข้อมูลได้ดี ร้อยละ 30.46 ตามลำดับ (ตารางที่ 10)

เมื่อพิจารณาด้านทักษะความพร้อมของการทำงานในสาขาอาชีพ พบว่า มีทักษะในสาขาอาชีพ ภาควิชาการ ร้อยละ 11.48 ส่วนใหญ่มีความชำนาญในงานขาย มีทักษะในสาขาอาชีพช่าง ร้อยละ 11.04 ส่วนใหญ่มีความสามารถในงานไม้ มีทักษะในสาขาอาชีพเทคโนโลยีสารสนเทศ ร้อยละ 3.97 ส่วนใหญ่มีความชำนาญในการใช้อินเทอร์เน็ตสืบค้นข้อมูล มีทักษะในสาขาอาชีพศิลปะและสาขาอาชีพไฟฟ้าเท่ากันที่ร้อยละ 3.09 โดยสาขาอาชีพศิลปะส่วนใหญ่ชำนาญในงานตัดเย็บ สาขาอาชีพไฟฟ้าส่วนใหญ่มีความสามารถในงานไฟฟ้า ตามลำดับ (ตารางที่ 11)

ตารางที่ 10 ความพร้อมและศักยภาพของกลุ่มอาชีพขายของเก่า จำแนกตามภูมิภาค (ร้อยละ)

ความพร้อมและศักยภาพในการทำงาน	ไม่ สามารถ ทำได้	ระดับความคิดเห็น				
		น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
1. ท่านใช้ภาษาไทยในการฟัง พูด อ่าน และเขียน ได้อย่างดี (ภาษาไทย)	2.21	6.40	8.39	44.81	24.28	13.91
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	1.64	0.82	3.28	58.20	31.97	4.10
ภาคกลาง	6.25	12.50	12.50	31.25	18.75	18.75
ภาคตะวันออก	0.00	6.67	0.00	26.67	33.33	33.33
ภาคตะวันตก	7.14	7.14	7.14	32.14	21.43	25.00
ภาคเหนือ	0.00	6.25	9.38	29.69	32.81	21.88
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	2.21	9.39	10.50	49.72	14.36	13.81
ภาคใต้	3.70	7.41	18.52	18.52	37.04	14.81
2. ท่านใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อเป็น ภาษาที่สองในการฟัง พูด อ่าน และ เขียน ได้อย่างดี (ภาษาต่างประเทศ)	52.32	24.06	14.35	6.40	1.55	1.32
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	22.95	54.10	20.49	2.46	0.00	0.00
ภาคกลาง	56.25	37.50	0.00	0.00	6.25	0.00
ภาคตะวันออก	86.67	6.67	6.67	0.00	0.00	0.00
ภาคตะวันตก	67.86	7.14	10.71	7.14	0.00	7.14
ภาคเหนือ	57.81	18.75	10.94	12.50	0.00	0.00
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	69.06	9.39	12.15	6.63	1.10	1.66
ภาคใต้	22.22	18.52	25.93	14.81	14.81	3.70
3. ท่านใช้อินเทอร์เน็ตในการสืบค้น ข้อมูลได้อย่างดี (เทคโนโลยี สารสนเทศ)	30.46	26.71	24.06	13.91	3.75	1.10
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	18.85	53.28	22.13	5.74	0.00	0.00
ภาคกลาง	25.00	50.00	12.50	6.25	6.25	0.00
ภาคตะวันออก	66.67	20.00	0.00	6.67	0.00	6.67
ภาคตะวันตก	46.43	7.14	28.57	3.57	10.71	3.57
ภาคเหนือ	48.44	12.50	18.75	17.19	3.13	0.00
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	29.28	16.02	29.83	20.44	3.87	0.55
ภาคใต้	14.81	22.22	22.22	18.52	14.81	7.41

ความพร้อมและศักยภาพในการทำงาน	ไม่ สามารถ ทำได้	ระดับความคิดเห็น				
		น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
4. ท่านใช้โปรแกรม/แอปพลิเคชันเพื่อเป็นช่องทางในการสร้างรายได้ ใด อย่างดี (เทคโนโลยีสารสนเทศ)	43.93	20.31	19.87	11.48	2.87	1.55
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	46.72	33.61	18.03	1.64	0.00	0.00
ภาคกลาง	31.25	43.75	12.50	6.25	6.25	0.00
ภาคตะวันออก	66.67	26.67	0.00	0.00	6.67	0.00
ภาคตะวันตก	60.71	3.57	17.86	3.57	7.14	7.14
ภาคเหนือ	62.50	9.38	17.19	9.38	1.56	0.00
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	35.36	14.36	25.97	19.89	2.76	1.66
ภาคใต้	22.22	25.93	11.11	22.22	11.11	7.41

ตารางที่ 11 ทักษะความพร้อมของการทำงานในสาขาอาชีพ กลุ่มอาชีพขายของเก่า จำแนกตามภูมิภาค (ร้อยละ)

รายการ	รวม	ภูมิภาค						
		กทม.และ ปริมณฑล	กลาง	ตะวันออก ก	ตะวันตก	เหนือ	ตะวันออกเฉียง เหนือ	ใต้
สาขาอาชีพช่าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	11.04	1.64	12.50	6.67	32.14	23.44	9.94	11.11
งานไม้	34.00	50.00	0.00	100.00	44.44	33.33	33.33	0.00
งานปูน	30.00	0.00	0.00	0.00	33.33	40.00	27.78	33.33
งานอลูมิเนียม	4.00	0.00	0.00	0.00	0.00	13.33	0.00	0.00
งานหล่อ/งานแม่พิมพ์	4.00	0.00	50.00	0.00	0.00	0.00	5.56	0.00
งานซ่อม	32.00	50.00	50.00	0.00	22.22	20.00	38.89	33.33
งานสี	20.00	50.00	0.00	0.00	11.11	13.33	33.33	0.00
สาขาอาชีพไฟฟ้า (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	3.09	1.64	12.50	0.00	3.57	4.69	2.21	7.41
งานไฟฟ้า	85.71	100.00	0.00	0.00	100.00	100.00	100.00	100.00
งานดูแลระบบคอมพิวเตอร์	7.14	0.00	50.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
งานซ่อมบำรุงอุปกรณ์ อิเล็กทรอนิกส์	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
สาขาอาชีพศิลปะ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	3.09	0.00	18.75	0.00	7.14	1.56	3.31	7.41
งานวาดภาพ	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
งานปั้น	7.14	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	50.00
งานออกแบบ	14.29	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	33.33	0.00

รายการ	รวม	ภูมิภาค						
		กทม.และ ปริมณฑล	กลาง	ตะวันออก	ตะวันตก	เหนือ	ตะวันออกเฉียงเหนือ	ใต้
งานแกะสลัก	7.14	0.00	0.00	0.00	50.00	0.00	0.00	0.00
งานตัดเย็บ	64.29	0.00	33.33	0.00	50.00	100.00	83.33	50.00
งานเครื่องประดับ	7.14	0.00	33.33	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
งานถัก	14.29	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	33.33	0.00
สาขาอาชีพภาคบริการ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	11.48	4.10	18.75	0.00	32.14	18.75	9.94	18.52
งานנדวแผนไทย	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
งานแม่บ้าน	42.31	20.00	33.33	0.00	11.11	33.33	72.22	40.00
งานประกอบอาหาร	19.23	40.00	0.00	0.00	33.33	16.67	16.67	0.00
งานต้อนรับ	1.92	0.00	0.00	0.00	0.00	8.33	0.00	0.00
งานขาย	50.00	40.00	33.33	0.00	55.56	50.00	33.33	100.00
งานรักษาความปลอดภัย	7.69	0.00	0.00	0.00	22.22	0.00	11.11	0.00
งานดูแลผู้สูงอายุและเด็ก ปฐมวัย	1.92	20.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
สาขาอาชีพเทคโนโลยีสารสนเทศ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	3.97	0.00	6.25	6.67	14.29	3.13	4.42	7.41
การใช้อินเทอร์เน็ตสืบค้น ข้อมูล	88.89	0.00	0.00	100.00	100.00	100.00	87.50	100.00
งานเขียนโปรแกรม	5.56	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	12.50	0.00
งานตัดต่อวิดีโอ	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
กราฟฟิคดีไซน์	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00

ผลการวิเคราะห์ศักยภาพและความพร้อม พบว่า มีความพร้อมและศักยภาพในการทำงานโดยเฉลี่ยในระดับ “ปานกลาง” ที่คะแนนเฉลี่ย 2.65 โดยที่มีความพร้อมและศักยภาพด้านการใช้ภาษาไทยในระดับ “พร้อมมาก” ที่คะแนนเฉลี่ย 4.24 สำหรับความพร้อมและศักยภาพในด้านการใช้อินเทอร์เน็ตในการสืบค้นข้อมูล ด้านการใช้โปรแกรม/แอปพลิเคชันเพื่อเป็นช่องทางในการสร้างรายได้ และด้านการใช้ภาษาต่างประเทศอยู่ในระดับ “ปานกลาง” ที่คะแนนเฉลี่ย 2.37, 2.14 และ 1.85 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาข้อมูลศักยภาพและความพร้อมของแรงงานนอกระบบจำแนกตามภูมิภาค พบว่าภาคใต้มีความพร้อมและศักยภาพในการทำงานสูงสุด ได้แก่ รองลงมา ได้แก่ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคตะวันตก ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออก และกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ตามลำดับ (ตารางที่ 12)

ตารางที่ 12 ผลการวิเคราะห์ศักยภาพและความพร้อมของกลุ่มอาชีพขายของเก่า จำแนกตามภูมิภาค (คะแนน)

กลุ่มอาชีพ/ภูมิภาค	ท่านใช้ภาษาไทย ในการฟัง พูด อ่าน และเขียน ได้ดี (ภาษาไทย)	ท่านใช้ ภาษาต่างประเทศ เพื่อเป็นภาษาที่ สองในการฟัง พูด อ่าน และเขียน ได้ดี	ท่านใช้ อินเทอร์เน็ตใน การสืบค้นข้อมูล ได้ดี (เทคโนโลยี สารสนเทศ)	ท่านใช้โปรแกรม/ แอปพลิเคชันเพื่อ เป็นช่องทางใน การสร้างรายได้ ได้ดี	ระดับความ คิดเห็น
กลุ่มอาชีพขายของเก่า	4.24	1.85	2.37	2.14	2.65
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	4.30	2.02	2.15	1.75	2.56
ภาคกลาง	4.00	1.63	2.19	2.13	2.48
ภาคตะวันออก	4.87	1.20	1.73	1.53	2.33
ภาคตะวันตก	4.29	1.86	2.36	2.14	2.66
ภาคเหนือ	4.55	1.78	2.14	1.78	2.56
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	4.06	1.66	2.55	2.45	2.68
ภาคใต้	4.22	2.93	3.19	2.96	3.32

หมายเหตุ : คะแนนระดับความคิดเห็นเฉลี่ยรวมของกลุ่มตัวอย่างมีค่าอยู่ในช่วงคะแนนระหว่าง 3.34 – 5.00 หมายถึง แรงงานนอกระบบมีความพร้อมมาก ช่วงคะแนนระหว่าง 1.67 – 3.33 หมายถึง แรงงานนอกระบบมีความพร้อมปานกลาง ช่วงคะแนนระหว่าง 1.00 – 1.66 หมายถึง แรงงานนอกระบบมีความพร้อมน้อย

2.8 ด้านอื่นๆ พบว่า ใน 1 วันทำงาน มีเวลางานโดยเฉลี่ย 8.24 ชั่วโมง อีก 7.93 ชั่วโมง เป็นเวลาพักผ่อน/นอน ซึ่งเกือบจะทั้งหมด ร้อยละ 82.92 มีเวลาสำหรับพักผ่อนหรือทำกิจกรรมอื่น ๆ นอกเหนือจากการทำงาน ร้อยละ 82.00 ระบุว่ามีความยากลำบากกับเวลาส่วนตัวที่เหมาะสมและเพียงพอ ร้อยละ 96.81 ไม่เคยโดนดุถูกหรือไม่ได้รับการยอมรับจากการทำงาน และร้อยละ 20.09 มองว่าความสำเร็จในชีวิตทำงานในอนาคตคือมีรายได้เพิ่มขึ้น และร้อยละ 66.14 ระบุว่าไม่ได้ตั้งเป้าหมายความสำเร็จในชีวิตการทำงาน (ตารางที่ 13)

ตารางที่ 13 คุณภาพชีวิตด้านอื่น ๆ ของกลุ่มอาชีพขายของเก่า จำแนกตามภูมิภาค (ร้อยละ)

รายการ	รวม	ภูมิภาค						
		กทม.และ ปริมณฑล	กลาง	ตะวันออก	ตะวันตก	เหนือ	ตะวันออก เฉียงเหนือ	ใต้
ใน 24 ชั่วโมงของวันทำงาน ท่านแบ่งสัดส่วนระหว่างเวลาทำงานกับเวลาส่วนตัวและเวลาอื่น ๆ อย่างไร								
เวลางาน	8.24	8.43	7.86	8.11	8.67	8.38	8.18	7.77
เวลาพักผ่อน/นอน	7.93	8.65	7.86	8.38	7.96	8.09	7.75	7.67
เวลาส่วนตัว	5.73	4.78	5.71	4.00	4.78	4.76	6.61	5.20
เวลาอื่น ๆ	3.69	3.77	4.00	3.43	3.50	3.13	4.11	4.00
ท่านมีเวลาพักผ่อนหรือทำกิจกรรมอื่น ๆ นอกเหนือจากการทำงาน (ตามที่ท่านแบ่งสัดส่วนไว้แล้ว) หรือไม่								
มี	82.92	100.00	100.00	100.00	83.33	93.75	61.85	96.15
ไม่มี	17.08	0.00	0.00	0.00	16.67	6.25	38.15	3.85

รายการ	รวม	ภูมิภาค						
		กทม.และ ปริมณฑล	กลาง	ตะวันออก	ตะวันตก	เหนือ	ตะวันออก เฉียงเหนือ	ใต้
งานที่ท่านทำ มีเวลาเหมาะสมและเพียงพอระหว่างเวลาทำงานกับเวลาส่วนตัว								
เหมาะสมเพียงพอ	82.00	100.00	100.00	100.00	83.33	98.44	58.38	92.31
ไม่เหมาะสมเพียงพอ	18.00	0.00	0.00	0.00	16.67	1.56	41.62	7.69
ท่านเคยโดยถูก/ไม่ได้รับการยอมรับจากการทำงานหรือไม่								
ไม่เคย	96.81	100.00	93.75	93.33	100.00	98.41	97.14	77.78
เคย	3.19	0.00	6.25	6.67	0.00	1.59	2.86	22.22
อะไรคือความสำเร็จในชีวิตการทำงานในอนาคตท่าน								
ไม่ได้ตั้งเป้าหมาย	66.14	80.99	37.50	73.33	62.50	56.25	65.34	44.44
รายได้เพิ่มขึ้น	20.09	11.57	37.50	20.00	20.83	25.00	21.02	29.63
เป็นเจ้าของกิจการ	0.23	0.00	6.25	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
ขยายกิจการ	2.26	1.65	6.25	0.00	0.00	6.25	0.00	11.11
ได้รับการยอมรับ/ยกย่อง	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
มีบ้าน/มีรถ	0.23	0.00	0.00	0.00	0.00	1.56	0.00	0.00
หมดภาระหนี้สิน	8.58	5.79	6.25	6.67	12.50	9.38	10.23	7.41
บุตรหลานสำเร็จการศึกษา	2.03	0.00	0.00	0.00	4.17	1.56	2.84	7.41
อื่น ๆ	0.45	0.00	6.25	0.00	0.00	0.00	0.57	0.00

3. การได้รับความคุ้มครองและหลักประกันทางสังคม

ส่วนใหญ่ร้อยละ 49.89 ไม่ได้รับความคุ้มครองและหลักประกันทางสังคมที่ดำเนินการโดยภาครัฐ ร้อยละ 77.49 ไม่ได้เป็นสมาชิกกองทุนที่ดำเนินการโดยภาครัฐ สำหรับความคุ้มครองจากกองทุนที่ดำเนินการโดยภาคเอกชนนั้น ส่วนใหญ่ตอบว่าไม่ได้เป็นสมาชิกร้อยละ 80.79 และร้อยละ 94.04 ตอบว่าไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มอาชีพต่าง ๆ กลุ่มใดเลย (ตารางที่ 14)

ตารางที่ 14 การได้รับความคุ้มครองและหลักประกันทางสังคมของกลุ่มอาชีพขายของเก่า จำแนกตามภูมิภาค (ร้อยละ)

รายการ	รวม	ภูมิภาค						
		กทม.และ ปริมณฑล	กลาง	ตะวันออก	ตะวันตก	เหนือ	ตะวันออก เฉียงเหนือ	ใต้
ความคุ้มครองและหลักประกันทางสังคมที่ดำเนินการโดยภาครัฐ								
ความคุ้มครองและหลักประกันทางสังคมที่ดำเนินการโดยภาครัฐ ที่ท่านได้รับ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)								
ไม่ได้รับความคุ้มครอง	49.89	32.79	56.25	33.33	64.29	48.44	61.33	44.44
ผู้ประกันตน ม.39	1.55	0.00	6.25	0.00	0.00	3.13	1.10	7.41
ผู้ประกันตน ม.40	5.74	1.64	0.00	6.67	3.57	7.81	6.08	22.22
เบี้ยความพิการ	0.88	0.82	0.00	0.00	3.57	0.00	0.55	3.70
เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ	24.50	58.20	18.75	40.00	14.29	12.50	9.39	7.41
เบี้ยสวัสดิการแห่งรัฐ	23.18	7.38	25.00	26.67	28.57	34.38	28.18	25.93

รายการ	รวม	ภูมิภาค						
		กทม.และ ปริมณฑล	กลาง	ตะวันออก	ตะวันตก	เหนือ	ตะวันออก เฉียงเหนือ	ใต้
กองทุนที่ดำเนินการโดยภาครัฐที่ท่านเป็นสมาชิก (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)								
ไม่ได้เป็นสมาชิก	77.48	91.80	93.75	80.00	75.00	67.19	72.93	59.26
กองทุนหมู่บ้าน	20.97	8.20	6.25	20.00	25.00	28.13	24.86	40.74
การทุนการออมแห่งชาติ (กอช.)	0.88	0.00	0.00	0.00	3.57	1.56	1.10	0.00
กองทุนเพื่อผู้รับงานไปทำที่ บ้าน	0.66	0.00	0.00	0.00	0.00	3.13	0.55	0.00
ความคุ้มครองและหลักประกันทางสังคมที่ท่านดำเนินการด้วยตนเอง/รวมกลุ่มดำเนินการ								
กองทุนที่ดำเนินการโดยภาคเอกชน ที่ท่านเป็นสมาชิก (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)								
ไม่ได้เป็นสมาชิก	80.79	88.52	81.25	73.33	89.29	68.75	81.77	62.96
การทำประกันชีวิต	9.27	8.20	12.50	13.33	3.57	14.06	9.39	3.70
กลุ่มสัจจะออมทรัพย์	9.49	3.28	6.25	13.33	7.14	18.75	7.18	33.33
การเป็นสมาชิกกลุ่มอาชีพต่าง ๆ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)								
ไม่ได้เป็นสมาชิก	94.04	100.00	100.00	100.00	100.00	92.19	89.50	92.59
OTOP	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
วิสาหกิจชุมชน	0.88	0.00	0.00	0.00	0.00	3.13	0.55	3.70
กลุ่มเกษตรกรปลูกพืช	3.97	0.00	0.00	0.00	0.00	4.69	7.73	3.70
กลุ่มเกษตรกรเลี้ยงสัตว์	0.88	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	2.21	0.00
กลุ่มเกษตรกรทำประมงน้ำจืด	0.22	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.55	0.00
กลุ่มเกษตรกรทำประมงทะเล	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
กลุ่มเกษตรกรเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	0.88	0.00	0.00	0.00	0.00	1.56	1.66	0.00

4. ปัญหาด้านแรงงาน

ส่วนใหญ่ ร้อยละ 68.87 ของกลุ่มอาชีพขายของเก่าที่สำรวจไม่มีปัญหาด้านแรงงาน สำหรับคนที่ตอบว่ามีปัญหาด้านแรงงาน พบว่า ส่วนใหญ่มีปัญหาเรื่องการไม่มีงานทำอย่างต่อเนื่อง ร้อยละ 63.83 รองลงมาได้แก่ ค่าตอบแทน ร้อยละ 20.57 ขาดทักษะฝีมือทั่วไป ร้อยละ 14.89 ไม่รู้สิทธิด้านกฎหมาย ร้อยละ 10.64 และสภาพแวดล้อมในการทำงาน ร้อยละ 7.80 ตามลำดับ (ตารางที่ 15)

ตารางที่ 15 ปัญหาด้านแรงงานของกลุ่มอาชีพขายของเก่า จำแนกตามภูมิภาค (ร้อยละ)

รายการ	รวม	ภูมิภาค						
		กทม.และ ปริมณฑล	กลาง	ตะวันออก	ตะวันตก	เหนือ	ตะวันออก เฉียงเหนือ	ใต้
ปัญหาด้านแรงงานของท่านในปัจจุบัน								
ไม่มีปัญหา	68.87	95.90	68.75	93.33	71.43	70.31	49.17	59.26
ไม่มีงานทำอย่างต่อเนื่อง	63.83	40.00	20.00	100.00	25.00	52.63	79.35	9.09
ขาดทักษะฝีมือทั่วไป	14.89	0.00	40.00	100.00	0.00	21.05	10.87	36.36
ขาดทักษะฝีมือด้านเทคโนโลยี และนวัตกรรม	5.67	0.00	0.00	0.00	0.00	10.53	4.35	18.18
ปัญหาด้านการรวมกลุ่มอาชีพ	5.67	0.00	40.00	0.00	12.50	10.53	2.17	9.09
ไม่มีความปลอดภัยในการทำงาน	6.38	0.00	20.00	0.00	25.00	5.26	4.35	9.09
ไม่รู้สิทธิด้านกฎหมาย	10.64	60.00	40.00	0.00	0.00	0.00	9.78	9.09
สภาพแวดล้อมในการทำงาน	7.80	0.00	40.00	0.00	0.00	15.79	5.43	9.09
ค่าตอบแทน	20.57	40.00	60.00	100.00	37.50	36.84	8.70	45.45

5. ความต้องการความช่วยเหลือจากภาครัฐ

ส่วนใหญ่ร้อยละ 69.98 ไม่เคยใช้บริการหน่วยงานสังกัดกระทรวงแรงงาน สำหรับผู้ที่เคยใช้บริการฯ ส่วนใหญ่ใช้บริการสำนักงานประกันสังคม รองลงมาได้แก่ สำนักงานแรงงานจังหวัด/ศูนย์บริการร่วมกระทรวงแรงงาน สำหรับศูนย์/สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัด/ภาค และสำนักงานจัดหางานจังหวัดผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่าเคยใช้บริการจำนวนเท่ากัน และสำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัด ตามลำดับ (ตารางที่ 16)

สำหรับความต้องการความช่วยเหลือจากภาครัฐ 5 ลำดับแรก ต้องการความช่วยเหลือด้านทุนในการประกอบอาชีพมากที่สุด ร้อยละ 89.37 รองลงมา ได้แก่ สนับสนุนอาชีพเกษตรกรรม ความต่อเนื่องในการทำงาน ให้ข้อมูลข่าวสารด้านแรงงาน และค่าตอบแทนเพิ่มขึ้น/เป็นธรรม ร้อยละ 84.14, 84.03, 80.84 และ 80.41 ตามลำดับ (ตารางที่ 17)

ตารางที่ 16 การใช้บริการหน่วยงานสังกัดกระทรวงแรงงานของกลุ่มอาชีพขายของเก่า จำแนกตามภูมิภาค (ร้อยละ)

รายการ	รวม	ภูมิภาค						
		กทม.และ ปริมณฑล	กลาง	ตะวันออก	ตะวันตก	เหนือ	ตะวันออก เฉียงเหนือ	ใต้
หน่วยงานสังกัดกระทรวงแรงงานที่ท่านเคยใช้บริการ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)								
ไม่เคยใช้บริการ	69.98	91.80	81.25	86.67	92.86	85.94	44.75	62.96
สำนักงานแรงงาน จังหวัด/ศูนย์บริการร่วม กระทรวงแรงงาน	67.65	20.00	66.67	50.00	0.00	44.44	79.00	40.00
สำนักงานจัดหางาน จังหวัด/ศูนย์ข่าว	57.35	0.00	33.33	0.00	50.00	33.33	71.00	20.00

รายการ	รวม	ภูมิภาค						
		กทม.และ ปริมณฑล	กลาง	ตะวันออก	ตะวันตก	เหนือ	ตะวันออกเฉียงเหนือ	ใต้
สำนักงานสวัสดิการ และคุ้มครองแรงงาน จังหวัด/ศูนย์ความ ปลอดภัยในการทำงาน	52.94	0.00	0.00	0.00	0.00	44.44	68.00	0.00
สำนักงาน ประกันสังคมจังหวัด/ศูนย์ ฟื้นฟูสมรรถภาพคนงาน	69.12	60.00	33.33	50.00	50.00	0.00	81.00	40.00
ศูนย์/สถาบันพัฒนา ฝีมือแรงงานจังหวัด/ภาค	57.35	10.00	0.00	0.00	50.00	33.33	69.00	40.00

ตารางที่ 17 ความต้องการความช่วยเหลือจากภาครัฐของกลุ่มอาชีพชายขอเก่า จำแนกตามภูมิภาค (ร้อยละ)

ความต้องการความ ช่วยเหลือ จากภาครัฐ		รวม	ภูมิภาค						
			กทม.และ ปริมณฑล	กลาง	ตะวันออก	ตะวันตก	เหนือ	ตะวันออกเฉียงเหนือ	ใต้
1. ต้องการหางาน ทำในประเทศ	ต้องการ	70.21	40.00	54.55	50.00	78.26	52.00	85.43	50.00
	ไม่ต้องการ	29.79	60.00	45.45	50.00	21.74	48.00	14.57	50.00
2. ต้องการหางาน ทำในต่างประเทศ	ต้องการ	55.02	20.83	36.36	10.00	60.87	40.00	69.80	50.00
	ไม่ต้องการ	44.98	79.17	63.64	90.00	39.13	60.00	30.20	50.00
3. ต้องการอาชีพ เสริม	ต้องการ	76.67	52.00	54.55	63.64	73.91	58.82	92.36	54.55
	ไม่ต้องการ	23.33	48.00	45.45	36.36	26.09	41.18	7.64	45.45
4. ต้องการพัฒนา ฝีมือทั่วไป	ต้องการ	75.93	45.83	63.64	50.00	73.91	57.14	91.67	59.09
	ไม่ต้องการ	24.07	54.17	36.36	50.00	26.09	42.86	8.33	40.91
5. ต้องการพัฒนา ทักษะฝีมือด้าน เทคโนโลยีและ นวัตกรรม	ต้องการ	72.66	41.67	63.64	50.00	73.91	52.08	88.74	54.55
	ไม่ต้องการ	27.34	58.33	36.36	50.00	26.09	47.92	11.26	45.45
6. ต้องการการ รวมกลุ่มอาชีพ	ต้องการ	74.31	45.83	70.00	40.00	73.91	54.17	90.07	59.09
	ไม่ต้องการ	25.69	54.17	30.00	60.00	26.09	45.83	9.93	40.91
7. ต้องการความ คุ้มครองความ ปลอดภัยในการ ทำงาน	ต้องการ	76.74	50.00	72.73	40.00	91.30	55.10	91.28	59.09
	ไม่ต้องการ	23.26	50.00	27.27	60.00	8.70	44.90	8.72	40.91
8. ต้องการความรู้ ด้านกฎหมาย	ต้องการ	77.51	45.83	72.73	40.00	91.30	55.10	92.67	63.64
	ไม่ต้องการ	22.49	54.17	27.27	60.00	8.70	44.90	7.33	36.36

ความต้องการความช่วยเหลือจากภาครัฐ		รวม	ภูมิภาค						
			กทม.และปริมณฑล	กลาง	ตะวันออก	ตะวันตก	เหนือ	ตะวันออกเฉียงเหนือ	ใต้
9. แก้อุปสรรคสภาพแวดล้อมในสถานที่ทำงาน	ต้องการ	76.49	54.17	72.73	40.00	82.61	53.19	91.89	59.09
	ไม่ต้องการ	23.51	45.83	27.27	60.00	17.39	46.81	8.11	40.91
10. ค่าตอบแทนเพิ่มขึ้น/เป็นธรรม	ต้องการ	80.41	62.50	72.73	50.00	95.65	60.42	93.38	59.09
	ไม่ต้องการ	19.59	37.50	27.27	50.00	4.35	39.58	6.62	40.91
11. ให้ข้อมูลข่าวสารด้านแรงงาน	ต้องการ	80.84	54.17	72.73	40.00	95.65	62.50	93.33	71.43
	ไม่ต้องการ	19.16	45.83	27.27	60.00	4.35	37.50	6.67	28.57
12. ทุนในการประกอบอาชีพ	ต้องการ	89.37	84.00	63.64	66.67	95.83	88.00	96.75	68.18
	ไม่ต้องการ	10.63	16.00	36.36	33.33	4.17	12.00	3.25	31.82
13. ความต่อเนื่องในการทำงาน	ต้องการ	84.08	58.33	72.73	50.00	95.65	78.00	95.24	63.64
	ไม่ต้องการ	15.86	41.67	27.27	50.00	4.35	22.00	4.76	36.36
14. สนับสนุนอาชีพเกษตรกร	ต้องการ	84.14	54.17	63.64	41.67	91.30	81.63	95.97	68.18
	ไม่ต้องการ	15.92	45.83	36.36	58.33	8.70	18.37	4.03	31.82

6. การมีสวัสดิการและรายได้ที่เพียงพอกับค่าใช้จ่าย

กลุ่มแรงงานที่ได้รับสวัสดิการจะมีความแตกต่างของจำนวนแรงงานที่มีรายได้เพียงพอกับค่าใช้จ่ายกับจำนวนแรงงานที่มีรายได้ไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่ายในจำนวนที่น้อยกว่ากลุ่มแรงงานที่ไม่ได้รับสวัสดิการอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ กลุ่มแรงงานที่ได้รับสวัสดิการมีรายได้เพียงพอ ร้อยละ 57.34 และมีรายได้ไม่เพียงพอ ร้อยละ 42.66 ผลต่างร้อยละ 14.68 กลุ่มแรงงานที่ไม่ได้รับสวัสดิการมีรายได้เพียงพอกับค่าใช้จ่าย ร้อยละ 6.06 รายได้ไม่เพียงพอ ร้อยละ 93.94 ผลต่างมากกว่าและติดลบถึงร้อยละ 87.88 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการที่แรงงานนอกระบบไม่ได้รับสวัสดิการยังเป็นการสร้างความเหลื่อมล้ำให้เกิดขึ้นในกลุ่มที่ไม่ได้รับสวัสดิการด้วยตนเอง หากจัดลำดับเป็นรายภูมิภาค พบว่า ภูมิภาคที่มีปัญหาไม่ได้รับสวัสดิการและมีผลต่างของรายได้เพียงพอติดลบที่ร้อยละ 100 ได้แก่ ภาคตะวันออก ภาคตะวันตก และภาคเหนือ รองลงมา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ มีผลต่างติดลบที่ร้อยละ 92.30 และ 33.34 ตามลำดับ และพบว่ากรุงเทพมหานครและปริมณฑล และภาคกลาง มีผลต่างร้อยละ 0 (ตารางที่ 18)

ตารางที่ 18 การมีสวัสดิการและปัจจัยด้านรายได้ที่เพียงพอกับค่าใช้จ่าย จำแนกตามภูมิภาค (ร้อยละ)

กลุ่มอาชีพ/ภูมิภาค	ได้รับสวัสดิการ			ไม่ได้รับสวัสดิการ		
	รายได้ เพียงพอ (1)	รายได้ไม่ เพียงพอ (2)	ผลต่าง (1)-(2)	รายได้ เพียงพอ (1)	รายได้ไม่ เพียงพอ (2)	ผลต่าง (1)-(2)
ขายของเก่า	57.34	42.66	14.68	6.06	93.94	-87.88
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	74.17	25.83	48.34	50.00	50.00	0.00
ภาคกลาง	57.14	42.86	14.28	50.00	50.00	0.00
ภาคตะวันออก	64.29	35.71	28.58	0.00	100.00	-100.00
ภาคตะวันตก	77.27	22.73	54.54	0.00	100.00	-100.00
ภาคเหนือ	50.88	49.12	1.76	0.00	100.00	-100.00
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	33.98	66.02	-32.04	3.85	96.15	-92.30
ภาคใต้	66.67	33.33	33.34	33.33	66.67	-33.34

7. ผลการจัดทำดัชนีชี้วัดคุณภาพชีวิตแรงงานนอกระบบของกลุ่มอาชีพขายของเก่า

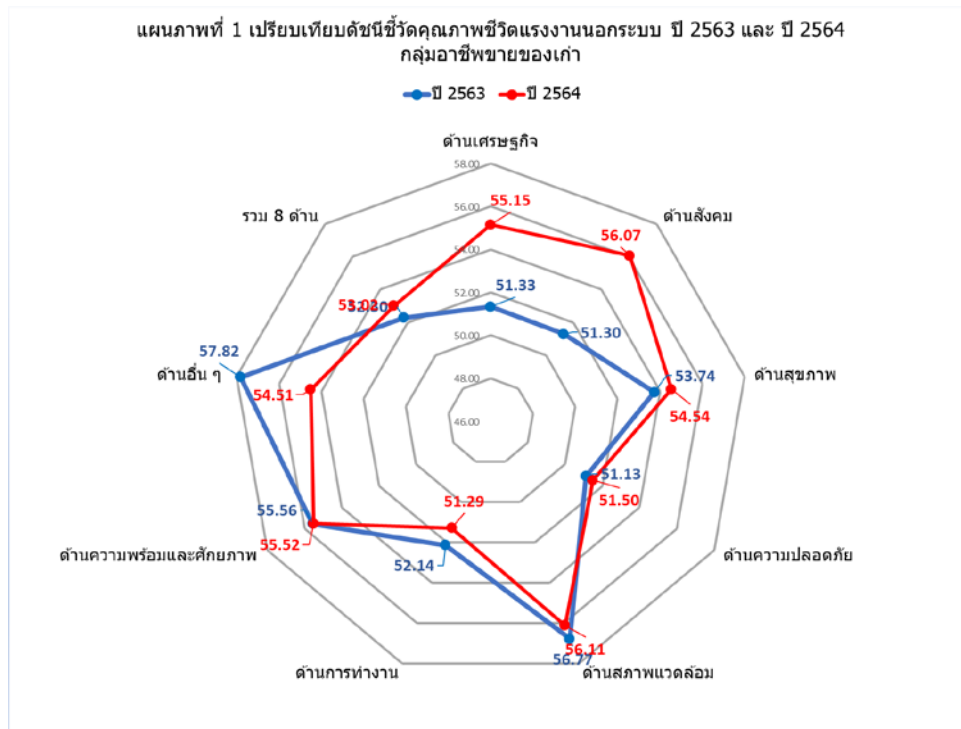
7.1 ดัชนีชี้วัดคุณภาพชีวิตแรงงานนอกระบบกลุ่มอาชีพขายของเก่า ปี 2564

ดัชนีชี้วัดคุณภาพชีวิต 8 ด้านของกลุ่มอาชีพขายของเก่าอยู่ที่ 53.02 คะแนน เมื่อพิจารณารายภูมิภาค พบว่า ภูมิภาคที่มีดัชนีคุณภาพชีวิตรวม 8 ด้าน สูงสุด ได้แก่ ภาคเหนือ 61.11 คะแนน รองลงมาได้แก่ ภาคตะวันตก 60.98 คะแนน ภาคใต้ 56.35 คะแนน ภาคกลาง 51.60 คะแนน กรุงเทพมหานครและปริมณฑล 50.46 คะแนน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 44.09 คะแนน และภาคตะวันออก 38.69 คะแนน ตามลำดับ (ตารางที่ 19)

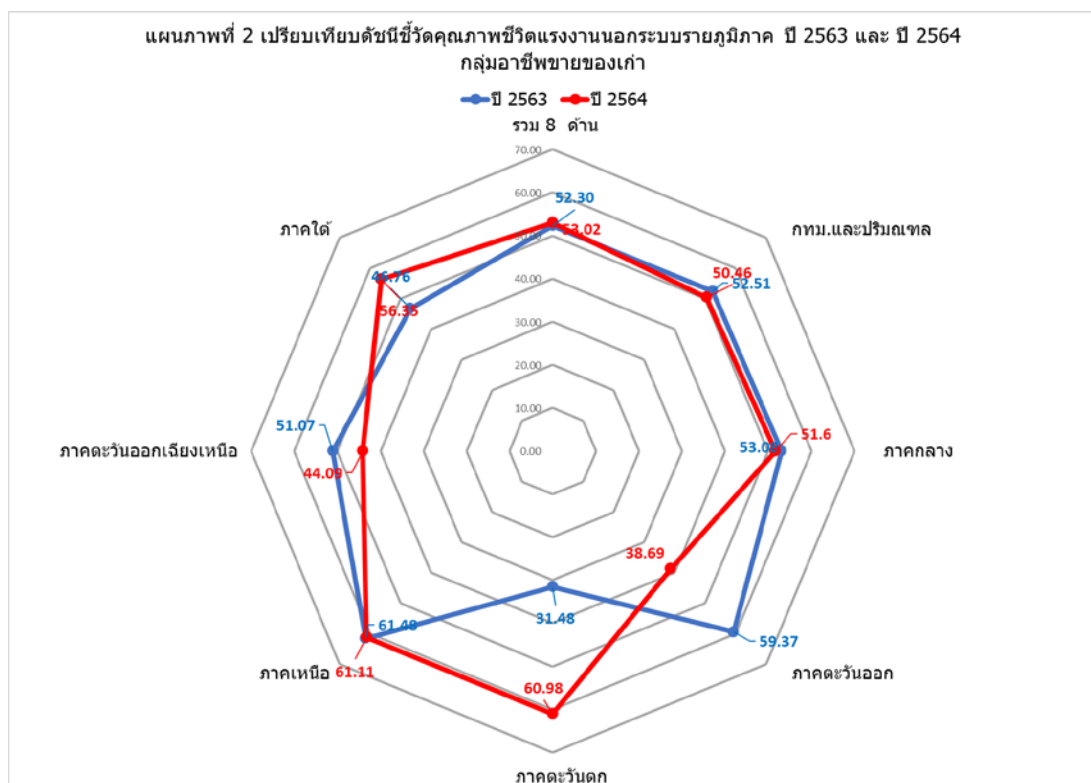
เมื่อพิจารณาดัชนีชี้วัดคุณภาพชีวิตแต่ละด้าน พบว่า มีคะแนนด้านสภาพแวดล้อมมากที่สุด 56.11 คะแนน รองลงมาได้แก่ ด้านสังคม 56.07 คะแนน ด้านความพร้อมและศักยภาพ 55.52 คะแนน ด้านเศรษฐกิจ 55.15 คะแนน ด้านสุขภาพ 54.54 คะแนน ด้านอื่นๆ 54.51 คะแนน ด้านความปลอดภัย 51.50 คะแนน และให้คะแนนด้านการทำนายน้อยที่สุด 51.29 คะแนน ตามลำดับ โดยให้น้ำหนักกับคุณภาพชีวิตด้านความปลอดภัยมากที่สุด ร้อยละ 27.72 รองลงมาคือ ด้านการทำงาน ร้อยละ 21.10 ด้านอื่นๆ ร้อยละ 12.99 ด้านสุขภาพ ร้อยละ 10.19 ด้านเศรษฐกิจ ร้อยละ 8.33 ด้านความพร้อมและศักยภาพ ร้อยละ 7.21 ด้านสภาพแวดล้อม ร้อยละ 6.51 และให้น้ำหนักด้านสังคมน้อยที่สุด ร้อยละ 5.95 ตามลำดับ (ตารางที่ 20)

7.2 เปรียบเทียบดัชนีชี้วัดคุณภาพชีวิตแรงงานนอกระบบของกลุ่มอาชีพขายของเก่า ปี 2563 และปี 2564

เมื่อเปรียบเทียบดัชนีชี้วัดคุณภาพชีวิตของกลุ่มอาชีพขายของเก่า ระหว่างปี 2563 และ 2564 พบว่าคุณภาพชีวิตในภาพรวมปี 2564 ที่ 53.02 คะแนน เพิ่มขึ้นจากปี 2563 ซึ่งอยู่ที่ 52.30 คะแนน โดยที่ดัชนีชี้วัดคุณภาพชีวิตแรงงานนอกระบบด้านที่ดีขึ้น ได้แก่ ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านสุขภาพ และด้านความปลอดภัย ตามลำดับ สำหรับดัชนีฯ ที่ลดลง ได้แก่ ด้านสภาพแวดล้อม ด้านความพร้อมและศักยภาพ ด้านอื่น ๆ และด้านการทำนายน ตามลำดับ (แผนภาพที่ 1)

เมื่อพิจารณาคุณภาพชีวิตในภาพรวมเป็นรายภูมิภาคเปรียบเทียบระหว่างปี 2563 และ 2564 พบว่าแรงงานนอกระบบกลุ่มอาชีพขายของเก่าที่มีคุณภาพชีวิตในปี 2564 ดีขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับปี 2563 ได้แก่ ภาคตะวันตก 60.98 คะแนน และภาคใต้ 56.35 คะแนน ตามลำดับ สำหรับภูมิภาคที่มีคุณภาพชีวิตลดลง ได้แก่ ภาคเหนือ 61.11 คะแนน ภาคกลาง 51.60 คะแนน กรุงเทพมหานครและปริมณฑล 50.46 คะแนน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 44.09 คะแนน และภาคตะวันออก 38.69 คะแนน ตามลำดับ (แผนภาพที่ 2)

ตารางที่ 19 ดัชนีชี้วัดคุณภาพชีวิตรวม 8 ด้าน ของกลุ่มอาชีพขายของเก่า จำแนกตามภูมิภาค (คะแนน)

ปีที่สำรวจ	ปี 2563	ปี 2564
ดัชนีคุณภาพชีวิต รวม 8 ด้าน	52.30	53.02
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	52.51	50.46
ภาคกลาง	53.08	51.60
ภาคตะวันออก	59.37	38.69
ภาคตะวันตก	31.48	60.98
ภาคเหนือ	61.48	61.11
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	51.07	44.09
ภาคใต้	46.76	56.35

ตารางที่ 20 ค่าน้ำหนักและค่าดัชนีชี้วัดคุณภาพชีวิตแต่ละด้าน ของกลุ่มอาชีพขายของเก่า จำแนกตามภูมิภาค

ปีที่สำรวจ	ปี 2563		ปี 2564	
ดัชนีคุณภาพชีวิตแต่ละด้าน/ภูมิภาค	คะแนน	น้ำหนัก (ร้อยละ)	คะแนน	น้ำหนัก (ร้อยละ)
ด้านเศรษฐกิจ	51.33	13.00	55.15	8.33
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	51.53	9.34	47.27	18.71
ภาคกลาง	52.27	8.57	43.94	5.74
ภาคตะวันออก	55.07	12.54	33.28	4.11
ภาคตะวันตก	32.83	6.01	56.64	4.35
ภาคเหนือ	61.44	20.53	62.73	5.71
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	51.09	23.11	47.90	6.59
ภาคใต้	43.86	4.63	52.71	7.21
ด้านสังคม	51.30	10.22	56.07	5.95
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	53.81	32.86	51.07	12.66
ภาคกลาง	54.00	3.78	44.98	8.18
ภาคตะวันออก	51.74	6.93	35.10	37.41
ภาคตะวันตก	28.17	23.08	59.23	8.86
ภาคเหนือ	58.09	6.49	62.19	7.64
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	55.58	6.29	45.82	19.71
ภาคใต้	44.37	13.36	54.61	9.67
ด้านสุขภาพ	53.74	8.20	54.54	10.19
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	52.56	4.87	54.87	9.42
ภาคกลาง	50.88	37.62	44.42	4.28
ภาคตะวันออก	60.76	34.15	39.02	22.40
ภาคตะวันตก	29.08	8.79	58.92	3.75
ภาคเหนือ	61.09	9.73	62.46	5.19

ปีที่สำรวจ	ปี 2563		ปี 2564	
ดัชนีคุณภาพชีวิตแต่ละด้าน/ภูมิภาค	คะแนน	น้ำหนัก (ร้อยละ)	คะแนน	น้ำหนัก (ร้อยละ)
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	47.82	29.13	48.65	5.94
ภาคใต้	43.36	4.15	54.42	32.94
ด้านความปลอดภัย	51.13	23.20	51.50	27.72
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	52.18	4.29	56.59	7.14
ภาคกลาง	51.42	6.31	42.45	2.90
ภาคตะวันออก	51.06	5.77	32.18	6.22
ภาคตะวันตก	32.14	12.68	59.53	12.74
ภาคเหนือ	58.62	7.59	61.64	19.93
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	53.40	13.56	46.13	12.47
ภาคใต้	41.19	5.60	54.27	13.31
ด้านสภาพแวดล้อม	56.77	6.38	56.11	6.51
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	51.51	7.05	57.62	6.15
ภาคกลาง	54.10	5.01	41.63	3.52
ภาคตะวันออก	55.32	9.47	34.71	4.87
ภาคตะวันตก	36.67	3.44	60.56	22.18
ภาคเหนือ	60.42	13.28	61.30	12.94
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	54.87	5.20	47.45	7.63
ภาคใต้	42.17	9.33	51.95	5.92
ด้านการทำงาน	52.14	25.92	51.29	21.10
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	50.85	22.46	41.00	35.66
ภาคกลาง	52.21	21.80	45.07	12.44
ภาคตะวันออก	58.29	21.96	34.68	3.55
ภาคตะวันตก	30.76	37.38	58.27	36.45
ภาคเหนือ	58.20	5.24	58.51	32.58
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	53.88	7.53	41.28	32.76
ภาคใต้	46.49	21.54	55.67	21.43
ด้านความพร้อมและศักยภาพ	55.56	7.24	55.52	7.21
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	52.86	5.74	56.68	4.90
ภาคกลาง	49.01	12.60	47.55	21.26
ภาคตะวันออก	49.67	4.32	39.23	8.80
ภาคตะวันตก	35.76	3.90	57.18	5.12
ภาคเหนือ	58.57	5.77	62.29	6.46
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	54.70	4.66	48.64	5.47
ภาคใต้	42.22	6.84	51.41	5.05

ปีที่สำรวจ	ปี 2563		ปี 2564	
ดัชนีคุณภาพชีวิตแต่ละด้าน/ภูมิภาค	คะแนน	น้ำหนัก (ร้อยละ)	คะแนน	น้ำหนัก (ร้อยละ)
ด้านอื่น ๆ	57.82	5.83	54.51	12.99
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	50.01	13.38	57.26	5.36
ภาคกลาง	53.77	4.32	50.53	41.68
ภาคตะวันออก	49.47	4.85	37.18	12.63
ภาคตะวันตก	32.23	4.71	58.23	6.55
ภาคเหนือ	56.66	31.38	61.67	9.54
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	53.88	10.52	45.97	9.42
ภาคใต้	45.62	34.55	51.32	4.46

บรรณานุกรม

สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน และสำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (2562). รายงานฉบับสมบูรณ์ (FINAL REPORT) โครงการจัดทำดัชนีชี้วัดคุณภาพชีวิตแรงงานนอกระบบและสำรวจข้อมูลแรงงานนอกระบบ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562.

สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน. รายงานผลการจัดทำดัชนีชี้วัดคุณภาพชีวิตแรงงานนอกระบบและสำรวจข้อมูลแรงงานนอกระบบ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564.

